Załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 280/2026

Burmistrza Miasta Dębica

z dnia 1 czerwca 2026 r.

„Projekt”

Rok 2025

Spis treści

1. Wprowadzenie 4

1.1. Podstawa prawna opracowania diagnozy 5

1.2. Cel opracowania diagnozy 7

1.3. Zakres diagnozy 7

1.4. Metodologia badań 9

2. Charakterystyka społeczno – demograficzna Miasta Dębica 14

2.1. Sytuacja demograficzna mieszkańców 14

2.2. Struktura społeczno - gospodarcza 15

2.3. Trendy i wyzwania społeczne miasta 17

3. System usług społecznych i potencjał lokalny w mieście 19

3.1. Instytucje i podmioty realizujące usługi społeczne 19

3.2. Dostępność usług społecznych 20

3.3. Współpraca międzyinstytucjonalna, organizacje pozarządowe i lokalni realizatorzy usług społecznych 22

3.4. Potencjał społeczny i aktywność mieszkańców 24

4. Diagnoza potrzeb mieszkańców i dostępności usług społecznych 25

4.1. Ocena jakości życia mieszkańców oraz korzystanie z usług społecznych ……. 25

4.2. Dostępność usług społecznych oraz bariery korzystania ze wsparcia 28

4.3. Potrzeby rodzin, dzieci i młodzieży 33

4.4. Potrzeby seniorów oraz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu 37

4.5. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów 41

Interpretacja wyników 44

4.6. Problemy zdrowia psychicznego, izolacji społecznej i wykluczenia społecznego

4.7. Integracja społeczna, aktywność obywatelska i potencjał mieszkańców 48

4.8. Kluczowe potrzeby mieszkańców i kierunki rozwoju usług społecznych 50

5. Wyniki badań jakościowych i partycypacji społecznej 56

5.1. Metodologia badań jakościowych, działań partycypacyjnych 56

5.2. Codzienne funkcjonowanie i jakość życia seniorów 58

5.3. Potrzeby i problemy młodzieży w obszarze jakości życia, aktywności społecznej i spędzania czasu wolnego 61

5.4. Potrzeby mieszkańców i oczekiwane kierunki wsparcia 67

5.5. Wnioski z badań jakościowych i konsultacji społecznych 68

6. Analiza SWOT usług społecznych w Dębicy 69

7. Wnioski i rekomendacje 71

8. Potencjalne źródła finansowania usług społecznych 73
Podsumowanie 74
Aktualizacja diagnozy 75
Spis tabel i wykresów 77

1. Wprowadzenie

Dynamiczne zmiany społeczne, demograficzne i gospodarcze wpływają na sposób funkcjonowania lokalnych społeczności oraz determinują zakres i charakter potrzeb mieszkańców w obszarze usług społecznych rozumianych jako działania służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie m.in. wsparcia rodzin, zdrowia, edukacji, integracji społecznej, aktywności obywatelskiej i usług środowiskowych. Współczesna polityka społeczna coraz większy nacisk kładzie na rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym, wzmacnianie potencjału mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz tworzenie zintegrowanego i dostępnego systemu wsparcia odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnej.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Miasta Dębica stanowi narzędzie służące identyfikacji kluczowych problemów społecznych, zasobów oraz kierunków rozwoju usług społecznych na terenie miasta. Dokument opracowano z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań społecznych, kierunków polityki krajowej i regionalnej oraz założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, którego celem jest rozwój wsparcia świadczonego jak najbliżej miejsca zamieszkania mieszkańców.

Dokument będzie on stanowił podstawę planowania oraz rozwoju usług społecznych na terenie Miasta Dębica w kolejnych latach, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej.

Przeprowadzona diagnoza ma charakter kompleksowy i obejmuje analizę sytuacji społecznej mieszkańców, dostępności usług społecznych, funkcjonowania instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej, a także identyfikację istniejących zasobów i potencjałów środowiska lokalnego, w tym aktywności mieszkańców, organizacji pozarządowych, inicjatyw lokalnych oraz potencjału współpracy społecznej i międzyinstytucjonalnej.

Szczególną uwagę poświęcono grupom mieszkańców wymagającym wsparcia, w tym rodzinom, dzieciom i młodzieży, seniorom, osobom z niepełnosprawnościami, osobom doświadczającym kryzysów życiowych, problemów zdrowotnych, samotności lub trudności w funkcjonowaniu społecznym oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Szczególne znaczenie w procesie opracowania diagnozy miały badania społeczne przeprowadzone bezpośrednio wśród mieszkańców Miasta Dębica. Uzyskane wyniki pozwoliły na identyfikację rzeczywistych problemów społecznych oraz obszarów wymagających dalszego rozwoju usług społecznych.

Opracowanie diagnozy ma na celu stworzenie rzetelnej podstawy do planowania i realizacji działań społecznych odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców Miasta Dębica, a także wspieranie procesu budowania nowoczesnego, dostępnego i zintegrowanego systemu usług społecznych opartego na współpracy instytucji, organizacji społecznych oraz aktywnym udziale mieszkańców w procesie planowania i rozwoju usług społecznych.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Dębica opracowana została na zlecenie Centrum Usług Społecznych w Dębicy. Podmiot ten rozpoczął działalność z dniem 1 stycznia 2026 r., kiedy to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy, na mocy Uchwały Rady Miejskiej w Dębicy Nr XXV/234/2025 z dnia 23 października 2025 r., został przekształcony w Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica.

1.1. Podstawa prawna opracowania diagnozy

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Miasta Dębica została opracowana w oparciu o obowiązujące przepisy prawa krajowego oraz dokumenty strategiczne dotyczące polityki społecznej, rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Podstawę prawną opracowania diagnozy stanowi w szczególności art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, który wskazuje obowiązek przygotowania diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej jako podstawy planowania, organizowania oraz rozwoju usług społecznych na poziomie lokalnym.

Zakres diagnozy został określony z uwzględnieniem definicji usług społecznych zawartej w art. 2 ust. 1 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Zgodnie z tym przepisem usługi społeczne obejmują działania z zakresu:

- polityki prorodzinnej,
- wspierania rodziny,

- systemu pieczy zastępczej,
- pomocy społecznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- wspierania osób z niepełnosprawnościami,
- edukacji publicznej,
- przeciwdziałania bezrobociu,
- kultury,
- kultury fizycznej i turystyki,
- pobudzania aktywności obywatelskiej,
- mieszkalnictwa,
- ochrony środowiska,
- reintegracji zawodowej i społecznej.

Przy opracowaniu diagnozy uwzględniono również założenia polityki deinstytucjonalizacji, zakładającej rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, wzmacnianie działań środowiskowych oraz zwiększanie dostępności zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Miasta Dębica.

Najważniejszymi dokumentami dotyczącymi realizowania usług społecznych są:

1) Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023 – 2030;
2) Raport o stanie Miasta Dębica za 2025 rok (oraz z lat poprzednich);
3) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 – 2027;
4) Lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych Miasta Dębica na lata 2025 – 2030;
5) Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2024 – 2026;
6) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025-2030;
7) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Dębicy na lata 2022-2025;
8) Strategia Rozwoju Powiatu Dębickiego na lata 2015-2025;
9) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Dębickim na lata 2019-2026;

10) Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Dębickim na lata 2024 – 2026;
11) Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030.

1.2. Cel opracowania diagnozy

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818) diagnoza zawiera w szczególności informacje dotyczące:

- potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych,
- jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz osób fizycznych i prawnych wykonujących usługi społeczne na obszarze działania centrum wraz ze wskazaniem realizowanych przez nie działań.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych opracowywana jest na okres 5 lat. Dokument może podlegać aktualizacji w przypadku istotnych zmian w zakresie potrzeb mieszkańców lub potencjału lokalnego systemu usług społecznych.

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych stanowi podstawę opracowania programu usług społecznych.

Niniejszy dokument koncentruje się na identyfikacji potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz rozpoznaniu potencjału instytucji, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej służącego zaspokajaniu tych potrzeb.

1.3. Zakres diagnozy

Zakres przedmiotowy diagnozy obejmuje analizę sytuacji społecznej mieszkańców Miasta Dębica oraz potencjału społeczności lokalnej, a także ocenę funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych. W ramach opracowania poddano analizie w szczególności obszary związane z funkcjonowaniem rodzin, sytuacją dzieci i młodzieży, wsparciem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób doświadczających trudności życiowych, problemów zdrowia psychicznego oraz zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Diagnoza obejmuje również analizę dostępności, jakości i adekwatności usług społecznych, w tym usług środowiskowych i działań wspierających funkcjonowanie mieszkańców w społeczności lokalnej, realizowanych na terenie miasta, w tym usług świadczonych przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz mieszkańców.

Zakres podmiotowy diagnozy obejmuje mieszkańców Miasta Dębica, ze szczególnym uwzględnieniem osób i grup znajdujących się w trudniejszej sytuacji społecznej lub wymagających wsparcia. Analizie poddano również działalność instytucji, jednostek organizacyjnych oraz organizacji zaangażowanych w realizację usług społecznych na terenie miasta.

W procesie opracowania diagnozy uwzględniono perspektywę różnych grup interesariuszy, w tym przedstawicieli samorządu, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, placówek oświatowych, podmiotów ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, instytucji rynku pracy oraz mieszkańców Miasta Dębica.
Przyjęty zakres diagnozy pozwala na kompleksowe spojrzenie na sytuację społeczną miasta oraz identyfikację kierunków rozwoju usług społecznych odpowiadających na aktualne i przyszłe potrzeby lokalnej społeczności oraz wzmacnianie aktywności i współuczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym.

Zasady

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Dębica opracowywana została z uwzględnieniem następujących zasad – zgodnie z wytycznymi broszury pt. *Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych*, przygotowanej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej:

• **wieloaspektowość** – uwzględnienie różnorodnych uwarunkowań;

• **kompleksowość** – uwzględnienie szerokiego zakresu usług organizowanych przez miasto, tj. takich obszarów jak:

— polityka prorodzinna,
— wspieranie rodziny,
— system pieczy zastępczej,
— pomoc społeczna,
— wspieranie osób niepełnosprawnych,
— edukacja publiczna,

— przeciwdziałanie bezrobociu,
— promocja i ochrona zdrowia,
— edukacja publiczna,
— kultura,
— kultura fizyczna i turystyka.
— pobudzanie aktywności obywatelskiej;
— mieszkalnictwo;
— reintegracja zawodowa i społeczna;

• **zróżnicowanie metod badawczych** – łączenie analiz jakościowych z ilościowymi, danych zastanych z wywoływanymi, stosowanie różnego rodzaju technik;
• **partycypacja** - uczestnictwo reprezentantów kadry centrów usług społecznych i innych przedstawicieli miasta w diagnozie, zastosowanie metod i technik umożliwiających włączenie społeczności lokalnej w opracowywanie diagnozy;
• **praktyczność** - dostarczenie władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych z zestawem rekomendacji.

1.4. Metodologia badań

Proces opracowania diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Miasta Dębica oparto na wykorzystaniu zróżnicowanych metod i technik badawczych umożliwiających uzyskanie kompleksowego obrazu sytuacji społecznej mieszkańców oraz funkcjonowania lokalnego systemu usług społecznych.

W celu zapewnienia rzetelności i wielowymiarowości diagnozy zastosowano podejście łączące analizę danych zastanych, badania ilościowe, badania jakościowe oraz konsultacje społeczne. Pozwoliło to na identyfikację zarówno obiektywnych wskaźników społecznych, jak i opinii, doświadczeń oraz oczekiwań mieszkańców Miasta Dębica. Zastosowane podejście badawcze umożliwiło również identyfikację lokalnych zasobów, aktywności społecznej mieszkańców oraz potencjału współpracy społecznej i międzyinstytucjonalnej.

Przyjęta metodologia umożliwiła analizę potrzeb różnych grup mieszkańców, w szczególności: rodzin i dzieci, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób wymagających usług świadczonych w środowisku lokalnym, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Analiza danych zastanych

Jednym z elementów procesu badawczego była analiza danych zastanych (desk research), obejmująca przegląd dostępnych dokumentów, raportów, danych statystycznych oraz materiałów źródłowych dotyczących sytuacji społecznej mieszkańców Miasta Dębica.

W ramach analizy wykorzystano w szczególności:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane Urzędu Miejskiego w Dębicy,
- dane jednostek organizacyjnych Miasta Dębica (MOPS/CUS),
- dokumenty strategiczne i programowe miasta oraz dokumenty dotyczące polityki społecznej i rozwoju usług społecznych,
- raporty i sprawozdania instytucji publicznych,
- informacje dotyczące realizacji usług społecznych na terenie miasta,
- informacje i materiały przekazane przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz mieszkańców.

Analiza danych zastanych pozwoliła na określenie głównych trendów społecznych i demograficznych, identyfikację najważniejszych problemów społecznych oraz ocenę potencjału instytucjonalnego, społecznego i organizacyjnego Miasta Dębica.

Badania ilościowe

Istotnym elementem diagnozy były badania ilościowe przeprowadzone wśród mieszkańców Miasta Dębica z wykorzystaniem anonimowych ankiet realizowanych w formie papierowej i elektronicznej. Badanie skierowano do: mieszkańców dorosłych oraz młodzieży. Łącznie w badaniu udział wzięło: 1226 mieszkańców dorosłych oraz 384 przedstawicieli młodzieży.

Celem badań było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia, dostępności usług społecznych, najważniejszych problemów społecznych oraz oczekiwanych kierunków rozwoju miasta i lokalnego systemu wsparcia.

Badanie młodzieży realizowano przy wsparciu działań partycypacyjnych prowadzonych przez samorząd lokalny, mających na celu włączenie młodych

mieszkańców w proces wyrażania opinii dotyczących jakości życia oraz kierunków rozwoju miasta.

W celu dotarcia do jak największej liczby mieszkańców prowadzono działania informacyjne i promujące udział w badaniu, obejmujące m.in. publikację informacji w mediach społecznościowych, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Dębicy, dystrybucję ankiet w szkołach i instytucjach współpracujących z miastem oraz wykorzystanie materiałów informacyjnych z kodami QR umożliwiającymi dostęp do ankiety.

Badania ankietowe umożliwiły zebranie szerokiego materiału badawczego dotyczącego:

- jakości życia mieszkańców,
- dostępności usług społecznych,
- potrzeb różnych grup społecznych,
- zdrowia psychicznego,
- aktywności społecznej i obywatelskiej,
- potencjału społeczności lokalnej,
- oczekiwanych kierunków rozwoju usług społecznych na terenie miasta.

Duża liczba respondentów pozwoliła na uzyskanie szerokiego obrazu potrzeb i opinii mieszkańców oraz zwiększyła wiarygodność uzyskanych wyników.

Badania jakościowe

Badania jakościowe przeprowadzono w formie indywidualnych wywiadów jakościowych z mieszkańcami Miasta Dębica w wieku senioralnym.

Indywidualne Wywiady Pogłębione (IDI) (z ang. Individual In-Depth Interviews) są jedną z najczęściej wykorzystywanych metod badań jakościowych, polegającą na przeprowadzeniu szczegółowych rozmów z respondentami dobieranymi zgodnie z założonym celem badawczym. Zastosowanie tej metody umożliwiło uzyskanie pogłębionych informacji dotyczących codziennych doświadczeń i potrzeb seniorów.

W badaniu udział wzięło 142 seniorów reprezentujących różne części miasta oraz zróżnicowane sytuacje społeczne i życiowe.

Celem wywiadów było poznanie codziennych doświadczeń seniorów, ich potrzeb, problemów oraz opinii dotyczących funkcjonowania usług społecznych i jakości życia w mieście.

Podczas rozmów poruszano zagadnienia związane m.in. z:

- codziennym funkcjonowaniem seniorów,
- korzystaniem z usług społecznych,
- dostępnością opieki zdrowotnej,
- poziomem aktywności społecznej,
- poczuciem samotności,
- potrzebami w zakresie usług społecznych i wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.

Zastosowanie pytań otwartych umożliwiło uzyskanie pogłębionych wypowiedzi respondentów dotyczących ich codziennych doświadczeń, potrzeb oraz opinii na temat funkcjonowania usług społecznych w mieście.

Badania jakościowe umożliwiły pogłębioną analizę problemów społecznych oraz lepsze poznanie perspektywy mieszkańców, szczególnie w obszarach związanych z samotnością, zdrowiem, mobilnością, relacjami społecznymi oraz potrzebą usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Konsultacje społeczne

Proces opracowania diagnozy miał charakter partycypacyjny i uwzględniał aktywny udział mieszkańców oraz lokalnych interesariuszy. Celem prowadzonych działań było włączenie mieszkańców w proces identyfikowania najważniejszych potrzeb społecznych oraz kierunków rozwoju usług społecznych na terenie Miasta Dębica.

Istotnym elementem procesu konsultacyjnego było zaangażowanie młodzieży w działania prowadzone przez samorząd lokalny. Badanie ankietowe skierowane do młodzieży zostało zainicjowane podczas spotkania pn. „Spotkanie z Burmistrzem – Samorząd otwarty na Młodzież”, którego celem było stworzenie przestrzeni do dialogu pomiędzy młodymi mieszkańcami a przedstawicielami samorządu oraz poznanie opinii młodzieży dotyczących jakości życia, potrzeb społecznych

i kierunków rozwoju miasta. Podczas działań skierowanych do młodzieży wykorzystywano hasła:

- „Podziel się opinią o swoim mieście”,
- „Wskaż, co warto poprawić”,
- „Pomóż wyznaczyć priorytety rozwoju Dębicy”.

W ramach konsultacji społecznych informacje dotyczące prowadzonych badań przedstawiano również podczas spotkań seniorów organizowanych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Spotkania odbywały się w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Dębicy. Podczas spotkań prezentowano cele diagnozy oraz zachęcano uczestników do udziału w ankietach i konsultacjach społecznych.

Informacje o prowadzonym badaniu przekazywano także podczas spotkań organizacji pozarządowych działających na terenie miasta oraz podczas spotkań i zebrań organizowanych na terenie Miasta Dębica. Mieszkańcy byli informowani o celu diagnozy, możliwości udziału w badaniu oraz znaczeniu udziału społeczności lokalnej w procesie planowania rozwoju usług społecznych.

W celu dotarcia do możliwie szerokiego grona mieszkańców prowadzono działania informacyjne obejmujące publikację informacji w mediach społecznościowych i na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Dębicy. Ankiety dystrybuowano m.in. w szkołach, przedszkolach, żłobkach, instytucjach miejskich, Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, przychodniach i poradniach lekarskich, spółdzielniach mieszkaniowych, bibliotece miejskiej oraz spółdzielni socjalnej. Informacje o badaniu przekazywano również podczas spotkań z mieszkańcami.

Ankiety były dostępne także w Urzędzie Miejskim oraz w instytucjach współpracujących z Miastem Dębica. Wykorzystano ponadto materiały informacyjne zawierające kody QR umożliwiające dostęp do ankiety. Ankiety udostępniono zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.

Przyjęta forma konsultacji społecznych umożliwiła dotarcie do różnych grup mieszkańców, zwiększyła poziom partycypacji społecznej oraz umożliwiła pozyskanie opinii i doświadczeń mieszkańców dotyczących jakości życia, dostępności usług społecznych oraz kierunków rozwoju Miasta Dębica.

Triangulacja danych

W celu zwiększenia rzetelności i jakości opracowanej diagnozy zastosowano metodę triangulacji danych, polegającą na wykorzystaniu różnych źródeł informacji oraz metod badawczych. W procesie analitycznym zestawiono:

- dane statystyczne i administracyjne,
- wyniki badań ilościowych,
- wyniki badań jakościowych,
- informacje pozyskane podczas konsultacji społecznych.

Zastosowanie triangulacji metodologicznej umożliwiło wzajemną weryfikację danych pochodzących z różnych źródeł oraz uzyskanie pełniejszego obrazu sytuacji społecznej mieszkańców Miasta Dębica.

Połączenie różnych perspektyw badawczych zwiększyło wiarygodność formułowanych wniosków i rekomendacji oraz pozwoliło na lepsze rozpoznanie problemów społecznych, potrzeb mieszkańców i potencjału społeczności lokalnej. Zastosowanie triangulacji danych umożliwiło porównanie wyników badań ilościowych z doświadczeniami i opiniami mieszkańców prezentowanymi podczas wywiadów jakościowych, co pozwoliło na pogłębioną analizę badanych zjawisk społecznych oraz lepsze rozpoznanie problemów dotyczących m.in. samotności, zdrowia, mobilności, relacji społecznych oraz potrzeby wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym.

2. Charakterystyka społeczno – demograficzna Miasta Dębica

2.1. Sytuacja demograficzna mieszkańców

Dębica jest jednym z ważniejszych ośrodków miejskich województwa podkarpackiego, pełniąc funkcje administracyjne, gospodarcze i komunikacyjne dla zachodniej części regionu. Miasto zajmuje powierzchnię 34 km² i liczyło 41 207 mieszkańców według stanu na koniec 2025 r.

W ostatnich latach obserwowany jest systematyczny spadek liczby mieszkańców. W latach 2018–2025 liczba ludności zmniejszyła się o 3 657 osób, tj. o około 8,2%. Proces depopulacji wpisuje się w ogólnopolskie trendy charakterystyczne dla średnich miast i związany jest przede wszystkim z ujemnym przyrostem naturalnym, migracjami mieszkańców do większych ośrodków miejskich

oraz procesami suburbanizacji. Pomimo niekorzystnych tendencji Dębica utrzymuje relatywnie stabilną sytuację demograficzną na tle porównywalnych miast województwa podkarpackiego.

Struktura ludności wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Osoby w wieku 65 lat i więcej stanowią 24,3% mieszkańców miasta, podczas gdy udział dzieci i młodzieży wynosi 12,9%.

Jednocześnie zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym, co wpływa na lokalny rynek pracy oraz zwiększa zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne.

Niekorzystne tendencje demograficzne potwierdza utrzymujący się ujemny przyrost naturalny. W 2025 r. odnotowano 211 urodzeń oraz 402 zgony, co oznacza przyrost naturalny na poziomie –191. Dane wieloletnie wskazują na wyraźny spadek liczby urodzeń w porównaniu do poprzednich dekad.

Istotnym wyzwaniem pozostają również migracje mieszkańców. W 2025 r. saldo migracji wyniosło –298 osób. Najczęściej obserwowany kierunek odpływu mieszkańców stanowiły gminy otaczające Dębicę oraz większe miasta, w szczególności Kraków i Rzeszów. Zjawisko to związane jest zarówno z procesami suburbanizacyjnymi, jak i migracjami edukacyjno-zawodowymi ludzi młodych.

Zmiany demograficzne zachodzące w Dębicy powodują wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne i społeczne, szczególnie skierowane do seniorów, osób niesamodzielnych oraz rodzin wymagających wsparcia. Jednocześnie wyzwaniem pozostaje zatrzymanie młodych mieszkańców oraz ograniczanie negatywnych skutków depopulacji i starzenia się społeczeństwa.

2.2. Struktura społeczno - gospodarcza

Dębica należy do ważniejszych ośrodków przemysłowych województwa podkarpackiego. Gospodarka miasta opiera się przede wszystkim na sektorze przemysłowym, w szczególności branży motoryzacyjnej, metalowej i produkcyjnej. Istotnym atutem rozwojowym miasta jest korzystne położenie komunikacyjne związane z przebiegiem autostrady A4, drogi krajowej nr 94 oraz ważnych linii kolejowych.

Lokalna gospodarka opiera się głównie na sektorze mikroprzedsiębiorstw – podmioty zatrudniające do 9 pracowników stanowią 95,4% wszystkich firm

funkcjonujących na terenie miasta. Taka struktura sprzyja rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i elastyczności rynku, jednak wiąże się również z ograniczoną skalą działalności przedsiębiorstw oraz niższym potencjałem inwestycyjnym i innowacyjnym. Niewielki udział dużych przedsiębiorstw powoduje jednocześnie większą wrażliwość lokalnej gospodarki na sytuację kilku kluczowych pracodawców.

Na tle porównywalnych miast regionu Dębica charakteryzuje się relatywnie stabilnym rynkiem pracy oraz niskim poziomem bezrobocia. Jednocześnie w ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby osób bezrobotnych oraz spadek liczby osób pracujących, co może wskazywać na pogarszającą się sytuację na lokalnym rynku pracy. Problemem pozostaje również deficyt pracowników w zawodach technicznych i branżach specjalistycznych, szczególnie w obszarach budownictwa, energetyki, logistyki i produkcji. Zjawisko to świadczy o niedopasowaniu kompetencji mieszkańców do potrzeb rynku pracy.

Istotnym potencjałem rozwojowym miasta pozostaje Dębicki Park Przemysłowy, który stwarza warunki do lokowania nowych inwestycji, rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Miasto wspiera także rozwój przedsiębiorczości poprzez obsługę działalności gospodarczej w systemie CEIDG, programy pomocy de minimis dla pracodawców szkolących młodocianych pracowników oraz współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami.

Ważnym elementem struktury społeczno-gospodarczej miasta jest rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna obejmująca placówki edukacyjne, instytucje kultury, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz komunikację miejską. Korzystnie prezentuje się również udział terenów zielonych i leśnych wpływających na jakość życia mieszkańców.

Struktura społeczna miasta wskazuje jednocześnie na utrzymujące się potrzeby w zakresie wsparcia społecznego, opiekuńczego i aktywizacyjnego. W Dębicy funkcjonuje rozbudowany system świadczeń społecznych obejmujący pomoc finansową, usługi opiekuńcze, wsparcie rodzin, działania aktywizacyjne oraz programy skierowane do seniorów i osób z niepełnosprawnościami. W ostatnich latach widoczny jest wzrost wydatków związanych z pomocą długoterminową, przy jednoczesnym ograniczaniu części świadczeń krótkoterminowych.

Rosnące koszty usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej wskazują na zwiększające się potrzeby osób wymagających stałego wsparcia. W 2025 roku wydatki na usługi

opiekuńcze przekroczyły 1,4 mln zł, wydatki na specjalistyczne usługi opiekuńcze wyniosły blisko 1,5 mln zł, natomiast koszt pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej przekroczył 3,6 mln zł. Wysoki poziom osiągnęły również świadczenia pielęgnacyjne oraz zasiłki stałe.

Miasto prowadzi także działania aktywizujące mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej umożliwia osobom długotrwale bezrobotnym, bezdomnym oraz pozostającym poza rynkiem pracy nabywanie kompetencji społecznych i zawodowych.

Istotnym obszarem wsparcia pozostają działania skierowane do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. W 2025 roku w ramach Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego wypożyczono 1 023 sztuki sprzętu, 26 osób objęto programem „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością", a 10 rodzin korzystało z programu „Opieka Wytchnieniowa".

Miasto realizuje również działania wspierające aktywność społeczną i integrację mieszkańców poprzez projekty socjalne, działania profilaktyczne, inicjatywy międzypokoleniowe oraz programy skierowane do dzieci, młodzieży i seniorów.

Pomimo istotnych potencjałów rozwojowych Dębica mierzy się z wyzwaniami związanymi z odpływem młodych mieszkańców, starzeniem się społeczeństwa, ograniczonym rozwojem nowoczesnych usług i sektora technologicznego oraz potrzebą dalszego wzmacniania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.

2.3. Trendy i wyzwania społeczne miasta

Analiza sytuacji społeczno-demograficznej Dębicy wskazuje na narastające wyzwania związane przede wszystkim z procesem starzenia się społeczeństwa, depopulacją oraz odpływem mieszkańców w wieku produkcyjnym. Zmiany te będą w kolejnych latach wpływać na zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne i społeczne, a także na rozwój działań wspierających aktywność i integrację mieszkańców.

Rosnący udział osób starszych powoduje konieczność dalszego rozwijania polityki senioralnej, usług środowiskowych i opiekuńczych oraz wsparcia dla osób niesamodzielnych i ich rodzin. Jednocześnie utrzymujący się odpływ młodych

mieszkańców może prowadzić do ograniczenia lokalnych zasobów pracy oraz osłabienia potencjału rozwojowego miasta.
Do kluczowych wyzwań społecznych Dębicy należą:
— przeciwdziałanie depopulacji i zatrzymanie młodych mieszkańców,
— rozwój usług społecznych dostosowanych do zmian demograficznych,
— zwiększanie dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych,
— wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy,
— rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi,
— zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców,
— poprawa dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych.

Istotnym wyzwaniem pozostaje również dostępność mieszkań komunalnych i socjalnych. Miasto dysponuje zasobem 550 lokali mieszkalnych, w tym 63 lokalami socjalnymi, jednak liczba dostępnych mieszkań pozostaje niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców. Na koniec 2025 r. na rozpatrzenie oczekiwało 118 wniosków o przydział mieszkania, w tym 75 dotyczących lokali socjalnych. Ograniczona rotacja mieszkań oraz niewielki odzysk lokali wpływają na wydłużający się czas oczekiwania na pomoc mieszkaniową.

Wyzwanie stanowi także potrzeba dalszej modernizacji części zasobu komunalnego oraz rozwijania polityki mieszkaniowej odpowiadającej na potrzeby osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, społecznej i materialnej. Jednocześnie Dębica posiada istotne potencjały rozwojowe wynikające z korzystnego położenia komunikacyjnego, rozwiniętej infrastruktury społecznej i technicznej oraz silnych tradycji gospodarczych i przemysłowych. Ważnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców jest rozwinięta oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna miasta.

Miejskie instytucje kultury prowadzą szeroką działalność edukacyjną, integracyjną i artystyczną skierowaną do różnych grup mieszkańców. W 2025 roku Miejski Ośrodek Kultury zorganizował lub współorganizował 370 wydarzeń kulturalnych, z których skorzystało około 125 tys. osób. Ważną funkcję integracyjną i edukacyjną pełni również Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, która w 2025 roku zrealizowała 512 wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych z udziałem ponad 31 tys. uczestników.

Istotny wpływ na jakość życia mieszkańców ma także rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz rosnąca aktywność fizyczna mieszkańców. Miasto dysponuje rozbudowaną bazą sportową obejmującą m.in. kompleks basenów, lodowisko, hale sportowe, stadiony, boiska wielofunkcyjne oraz obiekty rekreacyjne.

W 2025 roku z basenów miejskich skorzystało ponad 180 tys. osób, a lodowisko odwiedziło ponad 83 tys. użytkowników. Organizowane wydarzenia sportowe i rekreacyjne sprzyjają integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz budowaniu więzi międzypokoleniowych.

Podejmowane działania wskazują, że mimo występujących problemów demograficznych i społecznych Dębica posiada znaczący potencjał rozwojowy oraz warunki do dalszego wzmacniania jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnego systemu usług społecznych.

3. System usług społecznych i potencjał lokalny w mieście

3.1. Instytucje i podmioty realizujące usługi społeczne

System usług społecznych w Mieście Dębica oparty jest na współpracy samorządu, jednostek organizacyjnych miasta, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych. Kluczową rolę w realizacji polityki społecznej pełni Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica (dawniej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), który koordynuje działania z zakresu pomocy społecznej, pracy socjalnej, wsparcia rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W strukturze systemu funkcjonują m.in.:

- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Centrum Integracji Społecznej,
- Klub Integracji Społecznej,
- Placówki Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka”,
- Ośrodki Wsparcia dla Seniorów,
- Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Istotną rolę w realizacji usług społecznych pełnią również organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, podmioty ochrony zdrowia, Policja, sądy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne instytucje kultury i sportu.

Rozbudowana struktura instytucjonalna umożliwia realizację działań o charakterze profilaktycznym, interwencyjnym, aktywizacyjnym i integracyjnym, odpowiadających na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

Istotnym elementem lokalnego systemu usług społecznych są organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz lokalni wykonawcy usług społecznych, którzy wspierają samorząd w realizacji działań na rzecz mieszkańców.

Na terenie Miasta Dębica funkcjonują organizacje realizujące działania m.in. w obszarze wsparcia rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, aktywizacji społecznej, edukacji, zdrowia, kultury, sportu oraz integracji społecznej. Ważnym kierunkiem rozwoju lokalnego systemu usług społecznych jest wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz rozwój partnerstw pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i społecznością lokalną.

W 2025 r. podejmowano również działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, w tym utworzenie spółdzielni socjalnej ProDomus.Usługi oraz rozwój przestrzeni wspierającej organizacje pozarządowe i lokalne inicjatywy społeczne.

3.2. Dostępność i katalog usług społecznych

Miasto Dębica dysponuje szeroką ofertą usług społecznych skierowanych do różnych grup mieszkańców, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, osób bezrobotnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ostatnich latach zauważalny jest wzrost dostępności wsparcia realizowanego w środowisku lokalnym i miejscu zamieszkania mieszkańców. Dotyczy to przede wszystkim usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług sąsiedzkich oraz programów wspierających samodzielność seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Zwiększanie dostępności wsparcia możliwe jest również dzięki realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich oraz programów rządowych. Pozwala to na tworzenie nowych form wsparcia, zwiększanie liczby miejsc pomocy oraz doposażanie placówek.

Pomimo szerokiej oferty nadal występują wyzwania związane z rosnącą liczbą osób wymagających wsparcia długoterminowego, zwiększającymi się kosztami świadczeń oraz potrzebą dalszego wzmacniania usług środowiskowych i specjalistycznych.

W badaniach mieszkańców jedną z najczęściej wskazywanych barier utrudniających korzystanie z usług społecznych był brak informacji o dostępnych formach wsparcia (38,1% respondentów). 39,5% mieszkańców zwróciło uwagę na długi czas oczekiwania na usługi i świadczenia.

Część mieszkańców, w szczególności seniorów, może doświadczać trudności związanych z dostępem do informacji cyfrowej oraz korzystaniem z elektronicznych form komunikacji i usług. Wskazuje to na potrzebę zwiększania dostępności informacji również w tradycyjnych formach oraz rozwijania kompetencji cyfrowych mieszkańców.

Na terenie Miasta Dębica realizowane są różnorodne usługi społeczne skierowane do mieszkańców na różnych etapach życia oraz znajdujących się w zróżnicowanej sytuacji społecznej, zdrowotnej i rodzinnej. Katalog usług społecznych obejmuje zarówno działania o charakterze wsparcia społecznego, opiekuńczego, profilaktycznego, aktywizacyjnego, edukacyjnego, integracyjnego, jak i specjalistycznego.

Do najważniejszych usług społecznych realizowanych na terenie miasta należą w szczególności:

- usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami,
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i interwencyjne,
- działania z zakresu profilaktyki uzależnień i zdrowia psychicznego,

— usługi kierowane do seniorów, w tym działania aktywizujące i integracyjne,
— usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunów,
— działania aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców,
— działania realizowane przez organizacje pozarządowe,
— usługi edukacyjne, kulturalne, sportowe i rekreacyjne,
— działania z zakresu wolontariatu i integracji społecznej,
— działania wspierające aktywność lokalną i partycypację społeczną mieszkańców.

3.3. Współpraca międzyinstytucjonalna, organizacje pozarządowe i lokalni realizatorzy usług społecznych

Realizacja polityki społecznej w Dębicy opiera się na szerokiej współpracy międzyinstytucjonalnej. Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica współpracuje z wieloma podmiotami publicznymi i społecznymi w zakresie diagnozowania problemów społecznych, prowadzenia działań interwencyjnych, realizacji projektów społecznych oraz wsparcia mieszkańców.
Współpraca prowadzona jest m.in. z:

— Policją,
— sądami i kuratorami,
— placówkami ochrony zdrowia,
— szkołami i przedszkolami,
— Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
— Powiatowym Urzędem Pracy,
— organizacjami pozarządowymi,
— instytucjami kultury i sportu,
— parafiami i grupami wolontariackimi.

Szczególne znaczenie ma współpraca realizowana w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodzin, pracy z osobami uzależnionymi oraz pomocy osobom bezdomnym i niesamodzielnym.

W 2025 roku realizowano liczne projekty socjalne i działania środowiskowe angażujące mieszkańców, instytucje lokalne oraz organizacje pozarządowe. Projekty te dotyczyły m.in. aktywizacji seniorów, wsparcia rodzin, profilaktyki zdrowotnej,

przeciwdziałania przemocy, aktywizacji zawodowej oraz integracji międzypokoleniowej.

Współpraca międzyinstytucjonalna stanowi jeden z kluczowych elementów lokalnego systemu usług społecznych i pozwala na kompleksowe odpowiadanie na potrzeby mieszkańców.

Istotnym elementem lokalnego systemu usług społecznych w Dębicy jest rozwinięta współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej. Współpraca ta realizowana jest zarówno w formie finansowej, jak i pozafinansowej, obejmując zlecanie realizacji zadań publicznych, organizację wspólnych przedsięwzięć, działania konsultacyjne oraz wsparcie organizacyjne i infrastrukturalne dla sektora obywatelskiego.

W 2025 r. z Gminą Miasta Dębica współpracowało 47 organizacji pozarządowych, co stanowi wzrost względem lat poprzednich. Łączna wartość środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe przekroczyła 1,06 mln zł. Organizacje realizowały działania m.in. w obszarze sportu, edukacji, kultury, wsparcia rodzin, działalności na rzecz seniorów, ekologii oraz ekonomii społecznej.

Szczególnie istotną rolę organizacje pozarządowe pełnią w obszarze aktywizacji społecznej, integracji mieszkańców, profilaktyki społecznej oraz wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Samorząd miasta współpracuje z organizacjami również przy realizacji działań edukacyjnych, obywatelskich i wolontariackich.

W 2025 r. realizowano liczne działania wzmacniające potencjał lokalnych organizacji pozarządowych, w tym warsztaty strategiczne, szkolenia, fora organizacji pozarządowych oraz działania wspierające rozwój wolontariatu. Ważnym elementem rozwoju sektora obywatelskiego było uruchomienie Inkubatora Help Desk dla organizacji pozarządowych oraz utworzenie spółdzielni socjalnej ProDomus.Usługi działającej w obszarze ekonomii społecznej.

Wyniki diagnozy wskazują również na potrzebę dalszego wzmacniania koordynacji usług społecznych oraz poprawy przepływu informacji pomiędzy instytucjami i mieszkańcami. Istotne znaczenie ma rozwijanie rozwiązań ułatwiających mieszkańcom dostęp do informacji o dostępnych formach wsparcia oraz usprawniających kierowanie mieszkańców do odpowiednich usług i instytucji.

Analiza lokalnego systemu usług społecznych wskazuje na potrzebę wzmacniania koordynacji działań realizowanych przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz innych lokalnych realizatorów usług społecznych.

Usługi społeczne świadczone są obecnie przez różne podmioty funkcjonujące w odrębnych obszarach wsparcia, co może powodować trudności w dostępie mieszkańców do kompleksowej informacji i zintegrowanej pomocy. W tym kontekście istotne znaczenie ma rozwój modelu Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica jako lokalnego koordynatora usług społecznych, integrującego działania różnych podmiotów oraz wspierającego mieszkańców w korzystaniu z dostępnych form wsparcia.

3.4. Potencjał społeczny i aktywność mieszkańców

Dębica dysponuje znaczącym potencjałem społecznym opartym na aktywności mieszkańców, działalności organizacji pozarządowych oraz rozwiniętej ofercie instytucji kultury, sportu i rekreacji. Mieszkańcy angażują się w działania społeczne, integracyjne, edukacyjne i wolontariackie, a szczególnie widoczna jest aktywność seniorów, dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach środowiskowych, inicjatywach międzypokoleniowych oraz wydarzeniach lokalnych.

W 2025 roku na terenie miasta zrealizowano 44 projekty socjalne i środowiskowe skierowane do różnych grup mieszkańców. Ważnym narzędziem wzmacniającym aktywność społeczną pozostaje program „Dębicka Karta Mieszkańca”, z którego korzystało ponad 16 tys. użytkowników.

Istotnym elementem potencjału miasta jest rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna. Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna realizują szeroką ofertę wydarzeń, warsztatów i zajęć edukacyjnych oraz integracyjnych. W 2025 roku w stałych zajęciach edukacji artystycznej uczestniczyło ponad 750 osób. Miasto posiada również rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną obejmującą m.in. baseny, lodowisko, hale sportowe, stadiony i boiska wielofunkcyjne. Z infrastruktury korzystało 19 klubów i stowarzyszeń sportowych prowadzących szkolenie dzieci i młodzieży oraz działania na rzecz upowszechniania kultury fizycznej.

Miasto rozwija również działania wspierające partycypację społeczną i współdecydowanie mieszkańców o rozwoju lokalnym. W 2025 r. prowadzono konsultacje społeczne dotyczące dokumentów strategicznych i programów miejskich, a także realizowano inicjatywy promujące wolontariat i aktywność obywatelską młodzieży. Ważnym elementem lokalnego potencjału pozostaje również działalność Rad Osiedli oraz rozwinięty system bezpieczeństwa publicznego realizowany we współpracy ze Strażą Miejską, Policją i OSP.

Istotnym potencjałem lokalnym pozostaje aktywność społeczna mieszkańców, działalność organizacji pozarządowych, rozwijający się wolontariat oraz gotowość mieszkańców do angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej. Ważnym kierunkiem rozwoju usług społecznych jest wzmacnianie działań opartych na aktywizacji społecznej, samopomocy, integracji środowiskowej oraz budowaniu lokalnych sieci i kręgów wsparcia.

4. Diagnoza potrzeb mieszkańców i dostępności usług społecznych

4.1. Ocena jakości życia mieszkańców oraz korzystanie z usług społecznych

Diagnoza potrzeb mieszkańców Miasta Dębica obejmowała ocenę jakości życia mieszkańców, poziomu znajomości instytucji i usług społecznych oraz doświadczeń związanych z korzystaniem ze wsparcia dostępnego na terenie miasta. Analiza wyników badań pozwala na określenie ogólnego poziomu satysfakcji mieszkańców z warunków życia oraz identyfikację obszarów wymagających dalszego rozwoju i wzmacniania lokalnego systemu usług społecznych.

W badaniu ankietowym udział wzięło 1226 mieszkańców Miasta Dębica reprezentujących różne grupy społeczne i wiekowe. Największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 27–45 lat (52,9%), a także osoby w wieku 61 lat i więcej (20,7%) oraz 46–60 lat (20,2%). W badaniu dominowały kobiety, które stanowiły 71,7% respondentów. Wśród uczestników badania znalazły się również osoby należące do grup wymagających szczególnego wsparcia, w tym osoby z niepełnosprawnościami, osoby bezrobotne, seniorzy, samotni rodzice oraz rodziny z dziećmi.

Wykres 1. Ocena jakości życia mieszkańców Miasta Dębica

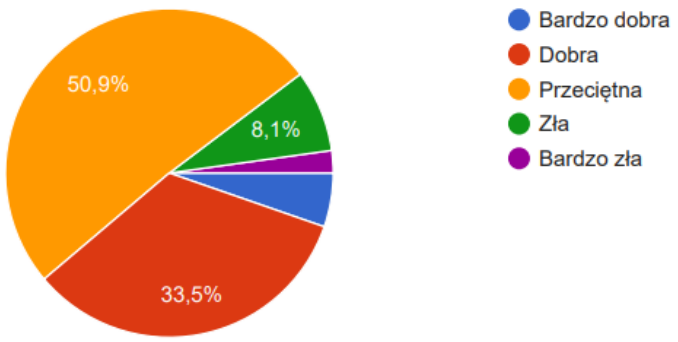

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych mieszkańców Miasta Dębica, 2025/2026.

Wyniki badań wskazują, że mieszkańcy Miasta Dębica oceniają jakość życia w mieście w sposób umiarkowanie pozytywny. Największa grupa respondentów określiła jakość życia jako przeciętną (50,9%), natomiast 33,5% mieszkańców oceniło ją jako dobrą. Negatywną ocenę jakości życia wskazało łącznie 10,3% respondentów. Uzyskane wyniki pokazują, że mieszkańcy dostrzegają zarówno mocne strony miasta związane z funkcjonowaniem lokalnej infrastruktury, oferty społecznej i warunków życia, jak również obszary wymagające dalszej poprawy, szczególnie w zakresie dostępności usług społecznych, ochrony zdrowia, wsparcia psychologicznego oraz działań odpowiadających na potrzeby różnych grup mieszkańców.

Wykres 2. Poziom znajomości instytucji świadczących usługi społeczne w Dębicy

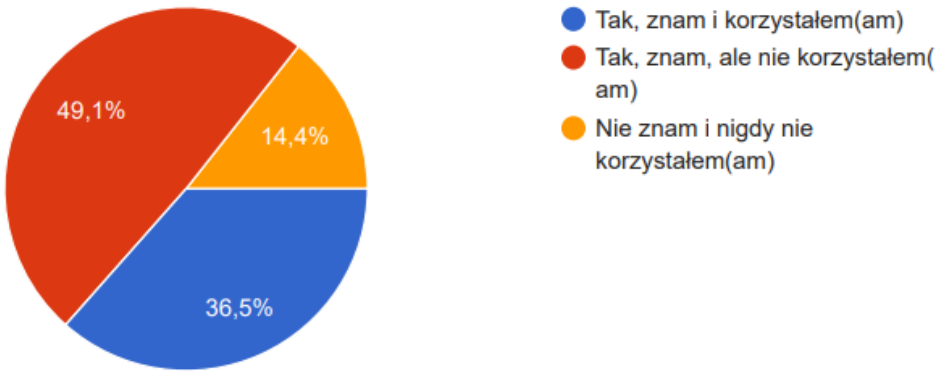

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych mieszkańców Miasta Dębica, 2025/2026.

Badania pokazują również stosunkowo wysoki poziom rozpoznawalności instytucji i usług społecznych funkcjonujących na terenie miasta, 49,1% respondentów zadeklarowało, że zna instytucje świadczące usługi społeczne, choć nigdy nie korzystało z ich oferty, natomiast 36,5% mieszkańców wskazało, że zna i korzystało z dostępnych form wsparcia. Jednocześnie 14,4% respondentów zadeklarowało brak wiedzy o funkcjonujących usługach społecznych oraz brak doświadczeń związanych z korzystaniem ze wsparcia.

Wyniki badań wskazują, że pomimo stosunkowo dobrej rozpoznawalności instytucji społecznych nadal istnieje potrzeba dalszego wzmacniania działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących dostępnych usług oraz możliwości uzyskania wsparcia. Widoczne jest również zjawisko ograniczonego korzystania z części usług społecznych pomimo znajomości instytucji pomocowych, co może wynikać m.in. z barier organizacyjnych, niewystarczającego dopasowania usług do potrzeb mieszkańców, trudności komunikacyjnych lub ograniczonej dostępności części świadczeń.

Wykres 3. Znajomość instytucji świadczących usługi społeczne w Dębicy

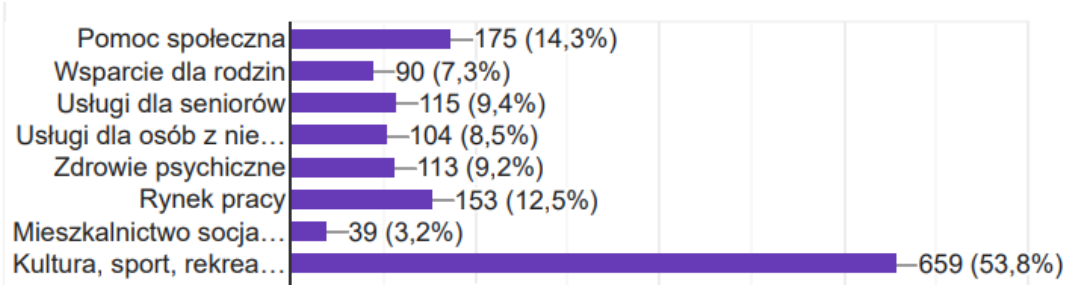

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych mieszkańców Miasta Dębica, 2025/2026.

Analiza odpowiedzi dotyczących korzystania z usług społecznych wskazuje, że mieszkańcy najczęściej korzystali z oferty związanej z kulturą, sportem i rekreacją (53,8%). Istotna część respondentów korzystała również z pomocy społecznej (14,3%), rynku pracy (12,5%), usług dla seniorów (9,4%), zdrowia psychicznego (9,2%) oraz usług dla osób z niepełnosprawnościami (8,5%). Wyniki te pokazują znaczenie usług społecznych realizowanych nie tylko w obszarze wsparcia interwencyjnego, lecz również działań aktywizujących, integracyjnych i profilaktycznych wpływających na jakość życia mieszkańców.

W badaniu mieszkańcy wskazywali również grupy społeczne, które ich zdaniem doświadczają największych trudności w codziennym funkcjonowaniu. Szczególnie często wskazywano osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby przewlekle chore, osoby z problemami psychicznymi oraz rodziny z dziećmi. Wyniki te potwierdzają potrzebę rozwijania usług społecznych w w/w obszarach odpowiadających na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa, zdrowiem psychicznym mieszkańców oraz wzrastającym zapotrzebowaniem na wsparcie środowiskowe i specjalistyczne.

Uzyskane wyniki wskazują, że mieszkańcy Miasta Dębica dostrzegają potrzebę dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych oraz zwiększania dostępności wsparcia odpowiadającego na zmieniające się potrzeby społeczności lokalnej.

4.2. Dostępność usług społecznych oraz bariery korzystania ze wsparcia

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że mieszkańcy Miasta Dębica dostrzegają potrzebę dalszego zwiększania dostępności usług społecznych oraz poprawy funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia. Respondenci zwracali uwagę zarówno na bariery organizacyjne i informacyjne, jak również trudności związane z dostępem do specjalistycznych usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych.

Wykres 4. Ocena dostępności usług społecznych w opinii mieszkańców Dębicy

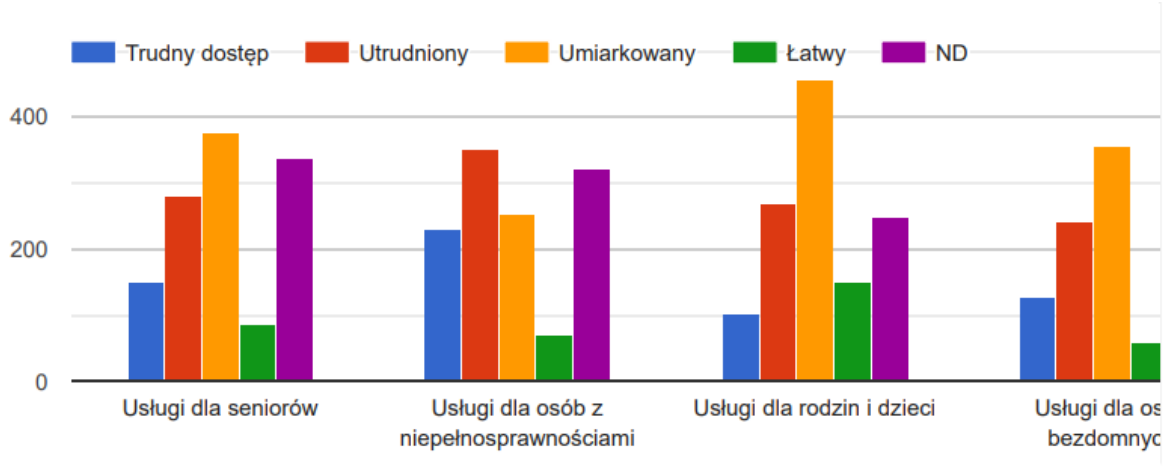

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Najczęściej wskazywanymi czynnikami utrudniającymi korzystanie z usług społecznych były: wysokie koszty części usług – 40,4%, długi czas oczekiwania na wsparcie i specjalistów – 39,5%, brak informacji o dostępnych formach pomocy – 38,1%, brak odpowiednich usług i specjalistów – 28,8%, problemy związane z transportem i odległością – 28,3%.

Wykres 5. Czynniki utrudniające korzystanie z usług społecznych według mieszkańców Dębicy

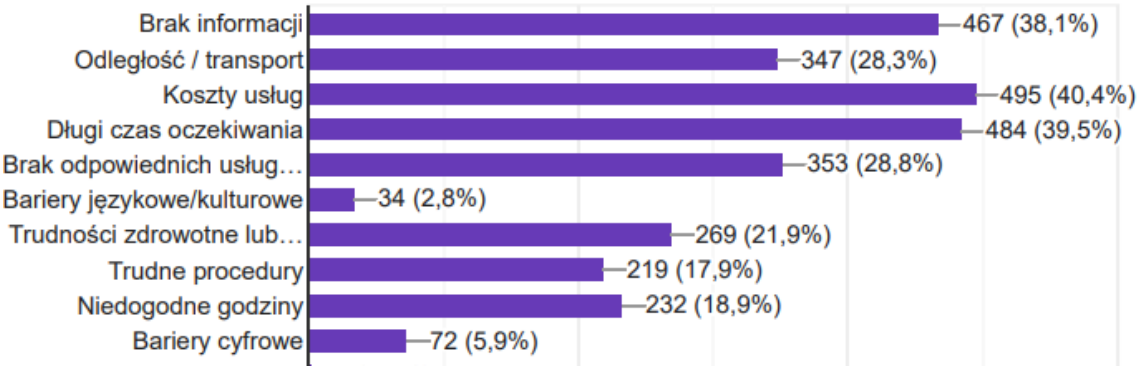

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Mieszkańcy wskazywali również na trudności zdrowotne i ograniczenia związane z niepełnosprawnością (21,9%), niedogodne godziny funkcjonowania części instytucji (18,9%) oraz zbyt skomplikowane procedury korzystania z usług społecznych (17,9%).

Uzyskane wyniki wskazują, że istotnym wyzwaniem lokalnego systemu usług społecznych pozostaje nie tylko rozwój samych usług, ale również zwiększanie ich dostępności organizacyjnej, komunikacyjnej i informacyjnej. Widoczna jest potrzeba dalszego rozwijania działań ułatwiających mieszkańcom szybkie uzyskanie informacji o dostępnych formach wsparcia oraz kierowanie mieszkańców do odpowiednich instytucji i specjalistów.

Wyniki badań pokazują również wyraźne oczekiwania mieszkańców dotyczące zmian, które mogłyby poprawić funkcjonowanie lokalnego systemu usług społecznych. Respondenci wskazywali przede wszystkim na potrzebę: zwiększenia dostępności usług społecznych – 54,7%, zwiększenia liczby specjalistów – 57,2%, poprawy informacji i promocji usług – 38,1%, wydłużenia godzin funkcjonowania instytucji – 35,6%, uproszczenia procedur – 34%.

Wykres 6. Zmiany oczekiwane przez mieszkańców w celu poprawy dostępności usług społecznych

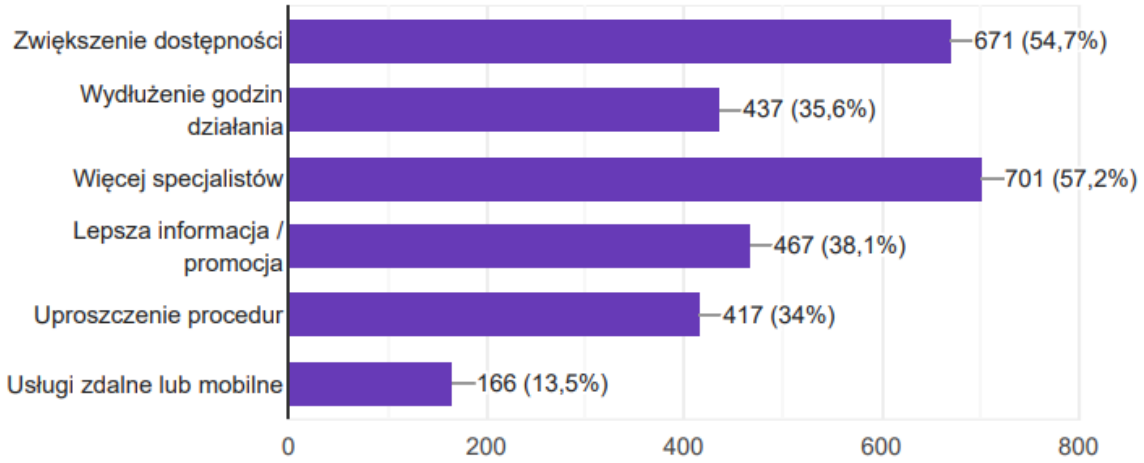

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Mieszkańcy wskazywali również na potrzebę rozwoju usług mobilnych i zdalnych, które mogłyby zwiększyć dostępność wsparcia dla osób starszych, osób z ograniczoną mobilnością oraz mieszkańców mających trudności z dotarciem do instytucji.

Wykres 7. Preferowane formy otrzymywania pomocy i wsparcia przez mieszkańców Dębicy

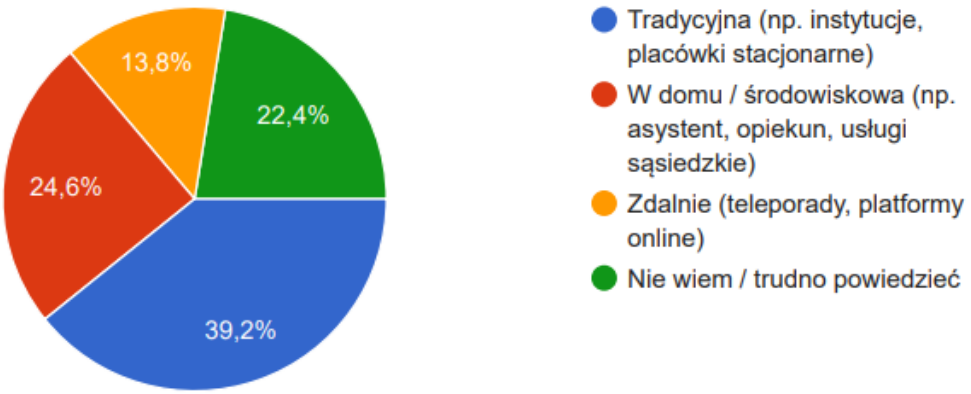

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Istotnym elementem diagnozy było również poznanie preferowanych form otrzymywania wsparcia. Największa grupa respondentów wskazała preferencję korzystania z pomocy realizowanej w miejscu zamieszkania lub środowisku lokalnym (39,2%). Mieszkańcy wskazywali również na potrzebę korzystania z tradycyjnych form wsparcia realizowanych w instytucjach (24,6%) oraz usług zdalnych i teleporad (13,8%).

Wyniki te wskazują na rosnące znaczenie usług środowiskowych, mobilnych i realizowanych w miejscu zamieszkania mieszkańców. Widoczna jest potrzeba dalszego rozwijania usług opartych na idei deinstytucjonalizacji, umożliwiających mieszkańcom możliwie długie i samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Wykres 8. Opinie mieszkańców na temat odpłatności za usługi społeczne

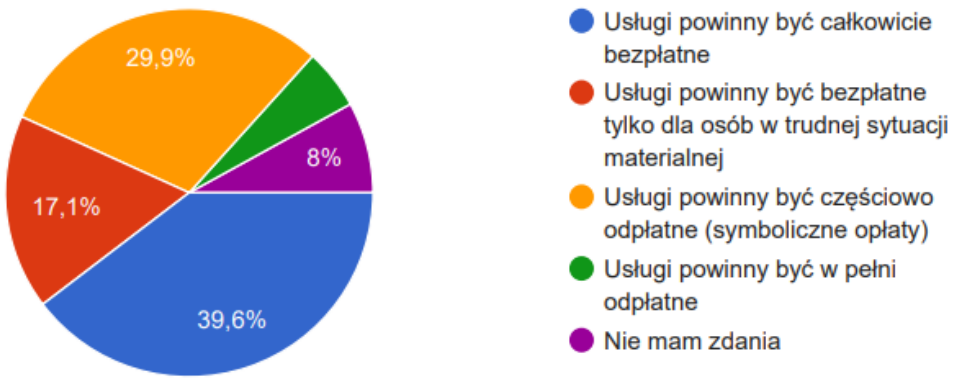

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Badania objęły również opinię mieszkańców dotyczącą odpłatności za usługi społeczne. Największa grupa respondentów wskazała, że usługi powinny być bezpłatne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (39,6%) lub częściowo odpłatne w formie symbolicznych opłat (29,9%). Wyniki te pokazują społeczne oczekiwanie zachowania dostępności ekonomicznej usług społecznych przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości i szerokiej dostępności wsparcia.

Charakterystyka wyników

Badanie mieszkańców Dębicy wskazuje, że dostępność usług społecznych jest oceniana jako zróżnicowana, a w części obszarów mieszkańcy dostrzegają istotne ograniczenia w możliwości korzystania ze wsparcia. Największe trudności dotyczą przede wszystkim usług zdrowia psychicznego, usług dla osób z niepełnosprawnościami oraz usług aktywizacji zawodowej.

W odpowiedziach mieszkańców widoczne są także bariery organizacyjne i ekonomiczne utrudniające korzystanie z pomocy. Najczęściej wskazywanymi problemami były:

- brak odpowiednich usług i specjalistów,
- koszty usług,
- długi czas oczekiwania,
- brak informacji o dostępnych formach wsparcia.

Znaczna część respondentów wskazała również na utrudnienia związane z transportem oraz trudnościami zdrowotnymi ograniczającymi samodzielne korzystanie z usług.

Mieszkańcy wyraźnie podkreślają potrzebę zwiększenia dostępności usług społecznych poprzez:

- zwiększenie liczby specjalistów,
- poprawę dostępności usług,
- lepszą promocję i informowanie mieszkańców,
- uproszczenie procedur administracyjnych,
- wydłużenie godzin funkcjonowania instytucji.

Wyniki badania pokazują również, że mieszkańcy preferują przede wszystkim tradycyjne oraz środowiskowe formy wsparcia. Szczególnie widoczna jest potrzeba rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania lub najbliższym środowisku mieszkańca, takich jak usługi opiekuńcze, asystenckie czy sąsiedzkie. Mniejsze zainteresowanie dotyczy wyłącznie zdalnych form pomocy.

W zakresie odpłatności za usługi społeczne dominowało przekonanie, że usługi powinny być: częściowo odpłatne w formie symbolicznych opłat lub bezpłatne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Może to wskazywać na społeczną akceptację modelu współodpłatności przy jednoczesnym zachowaniu dostępności usług dla osób wymagających wsparcia.

Wnioski

1. Konieczne jest zwiększenie dostępności usług specjalistycznych, w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego, rehabilitacji oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
2. Należy rozwijać środowiskowe i mobilne formy wsparcia świadczone w miejscu zamieszkania mieszkańców.
3. Istnieje potrzeba zwiększenia liczby specjalistów oraz skrócenia czasu oczekiwania na usługi społeczne.
4. Konieczne jest wzmocnienie systemu informacji i promocji usług społecznych dostępnych na terenie miasta.
5. Wskazane jest uproszczenie procedur korzystania z usług oraz dostosowanie godzin funkcjonowania instytucji do potrzeb mieszkańców.
6. W planowaniu usług społecznych należy uwzględniać możliwość częściowej odpłatności przy jednoczesnym zachowaniu mechanizmów wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.

4.3. Potrzeby rodzin, dzieci i młodzieży

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają istotne potrzeby rodzin, dzieci i młodzieży związane przede wszystkim z organizacją opieki, wsparciem psychologicznym oraz dostępnością oferty rozwojowej i czasu wolnego. W przypadku rodzin z dziećmi najczęściej wskazywano:

- trudności w godzeniu pracy zawodowej z opieką nad dziećmi,
- brak mieszkań dla młodych rodzin,
- niewystarczające wsparcie psychologiczne i wychowawcze,
- ograniczoną dostępność zajęć pozalekcyjnych i rozwojowych.

Mieszkańcy zwracali również uwagę na potrzebę zwiększenia wsparcia rodzin poprzez rozwój:

- placówek wsparcia dziennego,
- poradnictwa rodzinnego,

— wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
— pomocy materialnej.

W odniesieniu do dzieci i młodzieży szczególnie często wskazywano:
— brak bezpiecznych miejsc do spędzania wolnego czasu,
— problemy z uzależnieniami,
— ograniczony dostęp do wsparcia psychologicznego i pedagogicznego,
— niewystarczającą ofertę kulturalną i rekreacyjną.

Respondenci wysoko oceniali również potrzebę organizacji:
— zajęć pozalekcyjnych,
— wsparcia dzieci z trudnościami szkolnymi,
— działań sportowych i integracyjnych,
— warsztatów rozwijających zainteresowania i kompetencje społeczne.

W zakresie oferty czasu wolnego mieszkańcy wskazywali, że oferta dla dzieci i młodzieży jest niewystarczająca lub wymaga dalszego rozwoju, szczególnie w zakresie zajęć rozwojowych, sportowych i integracyjnych.

Wykres 9. Problemy rodzin z dziećmi dostrzegane przez mieszkańców Dębicy

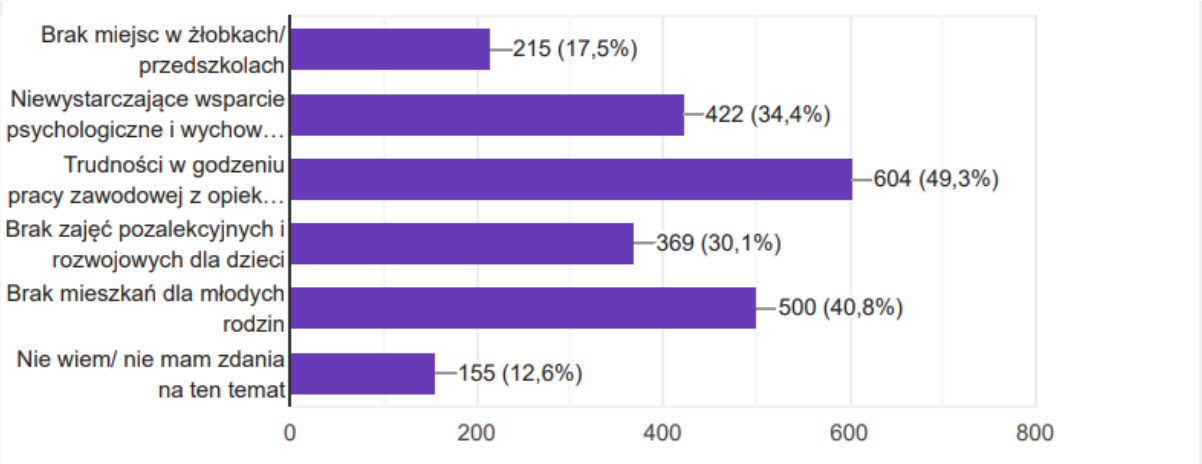

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 10. Problemy dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Dębicy

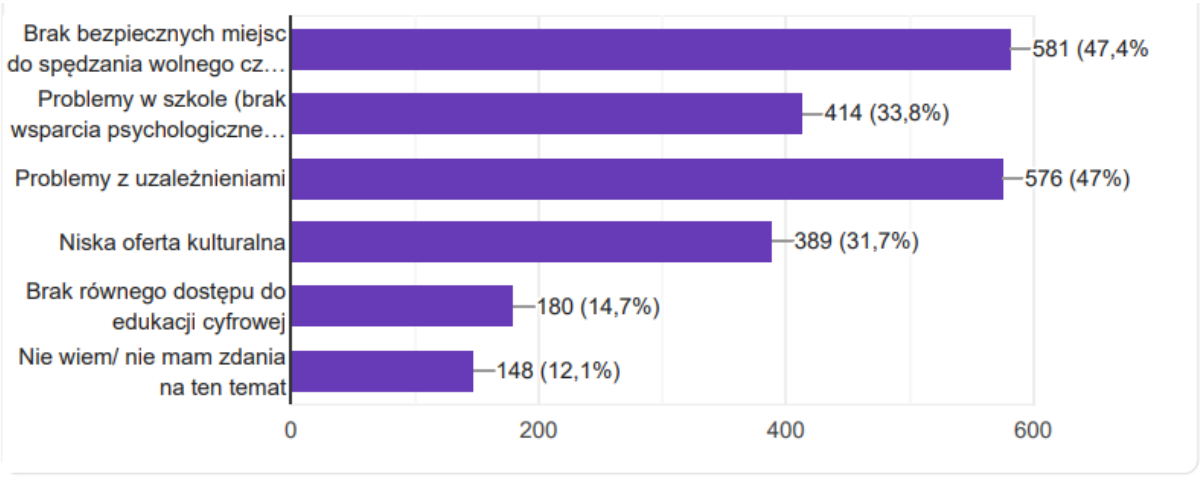

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 11. Formy wsparcia rodzin i dzieci oczekiwane przez mieszkańców Dębicy

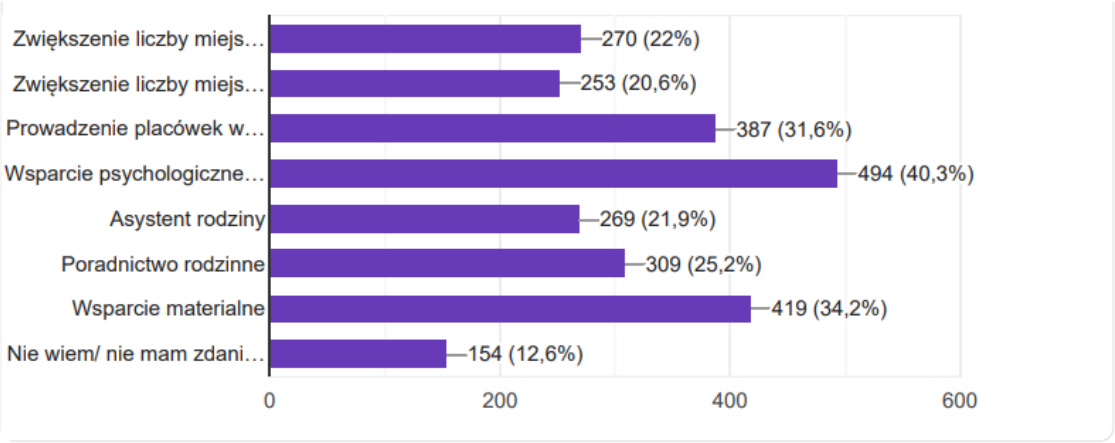

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 12. Potrzeby w zakresie edukacji i rozwoju dzieci oraz młodzieży

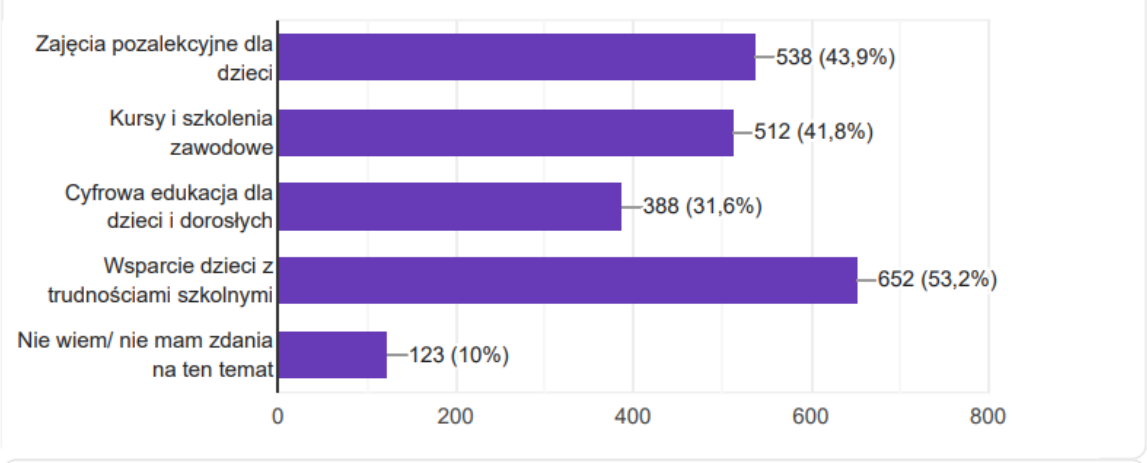

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 13. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

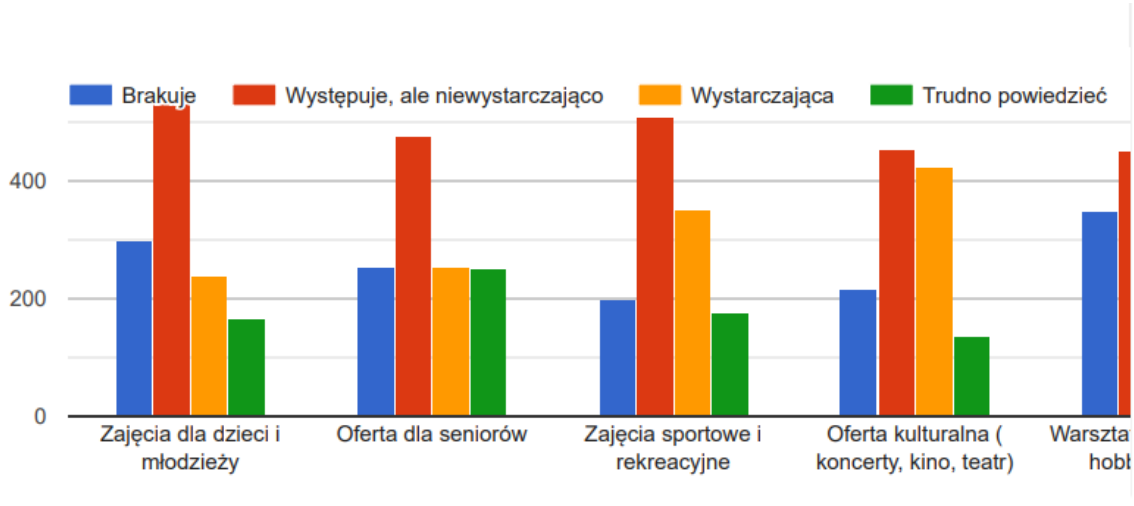

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Interpretacja wyników

Uzyskane wyniki wskazują, że rodziny oczekują kompleksowego wsparcia umożliwiającego lepsze funkcjonowanie w codziennym życiu oraz zwiększenie bezpieczeństwa społecznego dzieci i młodzieży. Widoczna jest potrzeba rozwijania usług środowiskowych i profilaktycznych, które będą przeciwdziałały problemom wychowawczym, izolacji społecznej oraz zachowaniom ryzykownym.

Szczególnie istotnym wyzwaniem pozostaje zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego dla dzieci, młodzieży i rodziców. Wyniki badania wskazują również na potrzebę tworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego, sprzyjających integracji społecznej i aktywnemu uczestnictwu młodych mieszkańców w życiu lokalnym.

Istotnym problemem pozostają także trudności mieszkaniowe młodych rodzin oraz wyzwania związane z łączeniem obowiązków zawodowych i rodzinnych.

Wnioski

1. Należy rozwijać wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla dzieci, młodzieży oraz rodzin.
2. Konieczne jest zwiększenie dostępności zajęć pozalekcyjnych, sportowych, rekreacyjnych i rozwojowych dla dzieci i młodzieży.
3. Istnieje potrzeba tworzenia bezpiecznych miejsc integracji i spędzania czasu wolnego dla młodych mieszkańców.
4. Wskazane jest rozwijanie usług wspierających rodziny w godzeniu obowiązków zawodowych i opiekuńczych.
5. Należy rozwijać placówki wsparcia dziennego oraz działania profilaktyczne dotyczące uzależnień i zdrowia psychicznego.
6. Istotnym kierunkiem działań powinno być zwiększanie dostępności mieszkań dla młodych rodzin.

4.4. Potrzeby seniorów oraz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają rosnące potrzeby seniorów oraz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Najczęściej wskazywanymi problemami dotyczącymi seniorów były:

- problemy zdrowotne,
- trudności finansowe,
- izolacja społeczna,
- ograniczona dostępność usług opiekuńczych.

Mieszkańcy zwracali również uwagę na trudności związane z samodzielnym funkcjonowaniem osób starszych oraz potrzebę zwiększenia dostępności usług środowiskowych i opiekuńczych.

W zakresie oczekiwanych form wsparcia respondenci najczęściej wskazywali:

- usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- transport dla osób z ograniczoną mobilnością,
- opiekę wytchnieniową,
- usługi sąsiedzkie,
- wsparcie asystentów osób niesamodzielnych.

Badanie pokazuje również, że mieszkańcy preferują przede wszystkim środowiskowe i domowe formy wsparcia, umożliwiające osobom starszym jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę rozwoju działań integracyjnych i aktywizujących seniorów, w tym klubów seniora, spotkań sąsiedzkich, zajęć rekreacyjnych oraz wydarzeń międzypokoleniowych.

Wykres 14. Problemy społeczne seniorów dostrzegane przez mieszkańców Dębicy

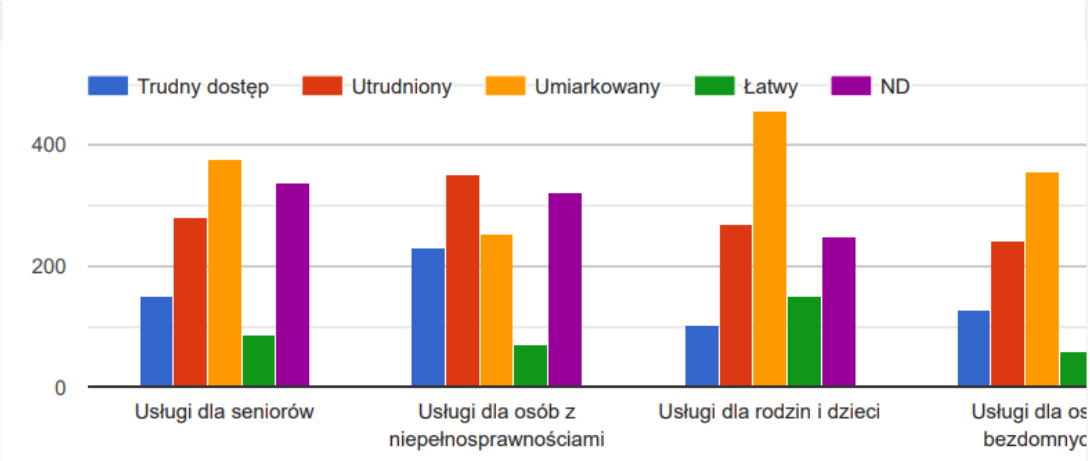

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 15. Ocena dostępności usług dla seniorów w opinii mieszkańców Dębicy

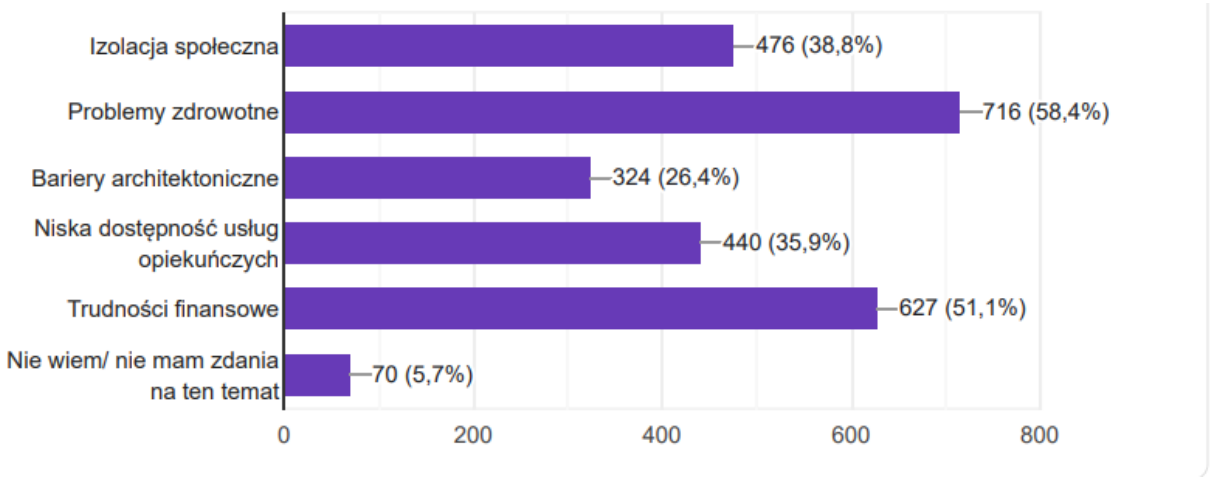

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 16. Formy wsparcia dla seniorów i osób niesamodzielnych oczekiwane przez mieszkańców Dębicy

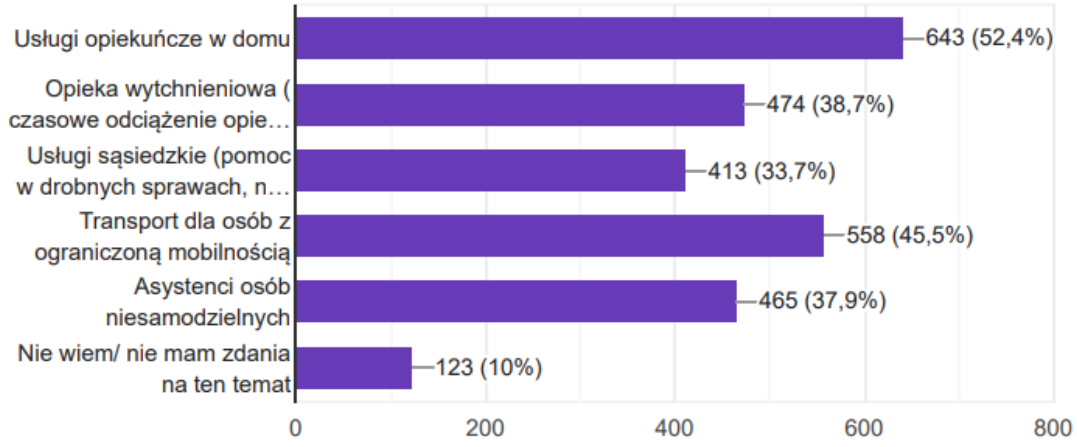

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 17. Preferowane formy otrzymywania pomocy i wsparcia przez mieszkańców Dębicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 18. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów w opinii mieszkańców Dębicy

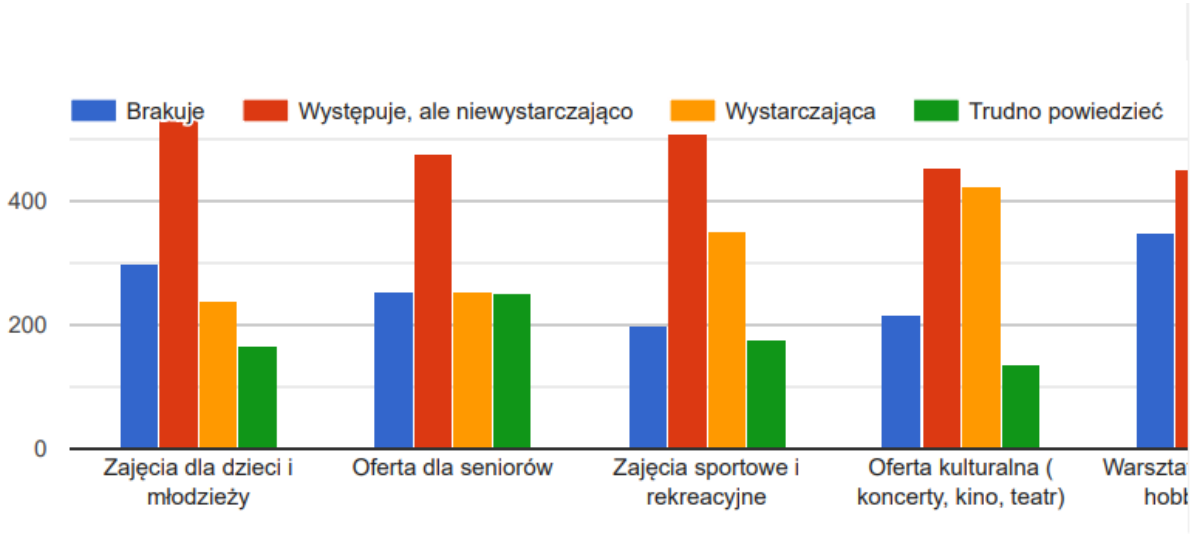

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Interpretacja wyników

Uzyskane wyniki wskazują na postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi wspierające osoby starsze i niesamodzielne. Szczególnie istotne staje się rozwijanie usług środowiskowych pozwalających seniorom na jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Wyniki badania pokazują również, że obok potrzeb opiekuńczych istotnym problemem pozostaje samotność i ograniczona aktywność społeczna części seniorów. Wskazuje to na potrzebę rozwoju działań integracyjnych, aktywizujących oraz budujących więzi społeczne.
Istotnym wyzwaniem pozostaje także wsparcie opiekunów osób zależnych, którzy często doświadczają przeciążenia obowiązkami opiekuńczymi.

Wnioski

1. Należy rozwijać środowiskowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania mieszkańców.
2. Konieczne jest zwiększenie dostępności usług wspierających mobilność seniorów, w tym transportu dla osób z ograniczoną samodzielnością.
3. Istnieje potrzeba rozwoju opieki wytchnieniowej oraz usług asystenckich dla osób niesamodzielnych.
4. Wskazane jest rozwijanie działań przeciwdziałających izolacji społecznej seniorów poprzez kluby seniora, działania integracyjne i aktywizujące.
5. Należy rozwijać programy profilaktyczne i zdrowotne skierowane do osób starszych.
6. Konieczne jest wzmacnianie wsparcia dla rodzin i opiekunów osób zależnych.

W kontekście starzenia się społeczeństwa oraz rosnącej liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu istotne znaczenie ma rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenckich oraz działań środowiskowych umożliwiających jak najdłuższe funkcjonowanie mieszkańców w miejscu zamieszkania.

4.5. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają liczne bariery utrudniające funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin i opiekunów. Najczęściej wskazywanymi problemami były:

— brak dostosowanej infrastruktury,
— trudności w poruszaniu się po mieście,

— brak pracy dostosowanej do możliwości osób z niepełnosprawnościami,
— ograniczona dostępność usług i specjalistów,
— brak asystentów osobistych.

Respondenci zwracali również uwagę na ograniczenia w dostępie osób z niepełnosprawnościami do kultury, sportu i aktywności społecznej.

W zakresie oczekiwanych form wsparcia mieszkańcy najczęściej wskazywali:

— transport dla osób z ograniczoną mobilnością,
— usługi opiekuńcze i asystenckie,
— rehabilitację domową,
— opiekę wytchnieniową.

Badanie wskazuje również na potrzebę zwiększenia wsparcia dla opiekunów osób zależnych, którzy często doświadczają przeciążenia obowiązkami opiekuńczymi oraz trudności w godzeniu opieki z życiem zawodowym i społecznym.

Wykres 19. Problemy osób z niepełnosprawnościami dostrzegane przez mieszkańców Dębicy

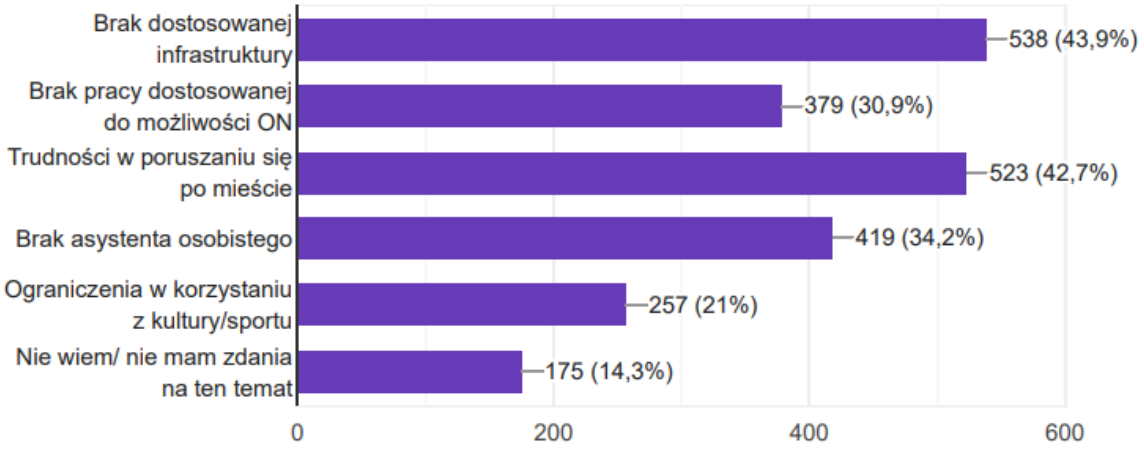

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 20. Ocena dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami w opinii mieszkańców Dębicy

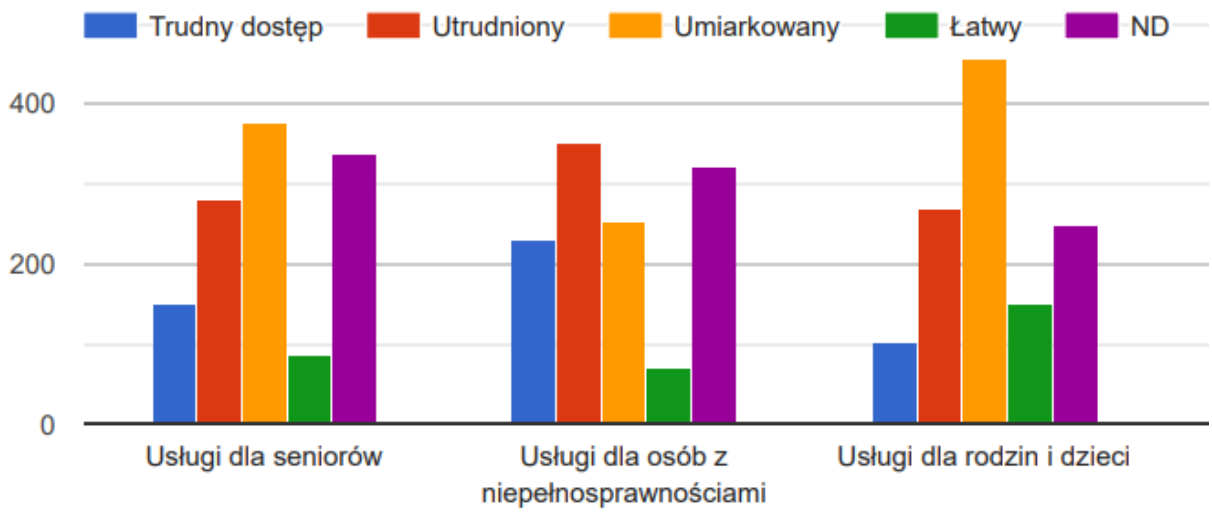

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 21. Formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów oczekiwane przez mieszkańców Dębicy

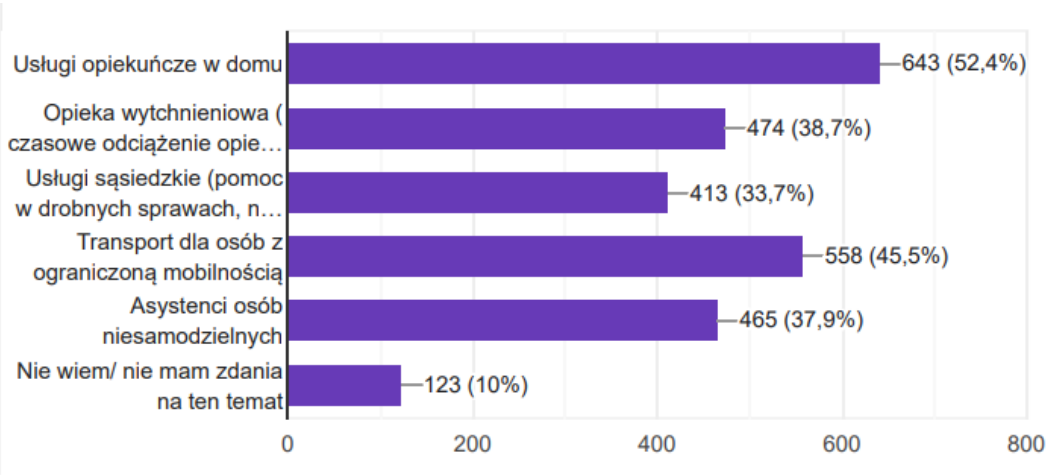

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 22. Bariery utrudniające korzystanie z usług społecznych przez osoby wymagające wsparcia

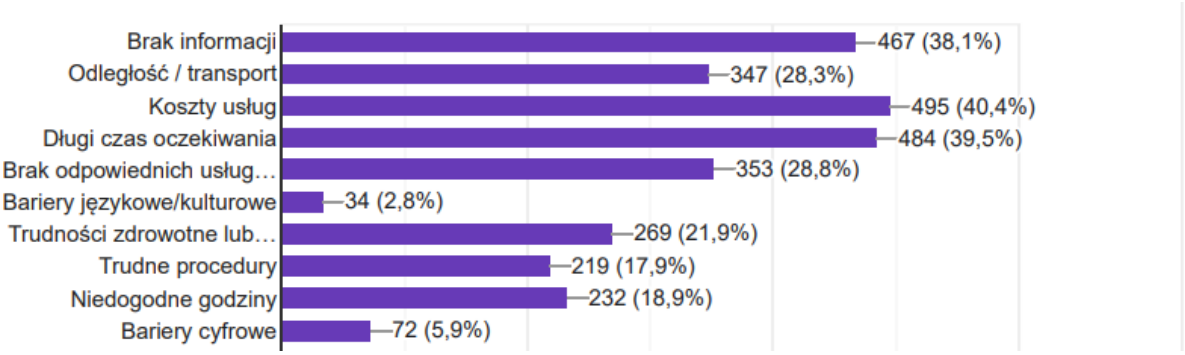

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Interpretacja wyników

Uzyskane wyniki wskazują, że osoby z niepełnosprawnościami nadal napotykają liczne bariery architektoniczne, komunikacyjne i społeczne ograniczające ich pełne uczestnictwo w życiu lokalnym. Widoczna jest potrzeba dalszego rozwijania polityki dostępności oraz usług wspierających samodzielność i aktywność społeczną tej grupy mieszkańców.

Istotnym wyzwaniem pozostaje również zwiększenie dostępności usług środowiskowych i specjalistycznych umożliwiających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania oraz odciążenie rodzin i opiekunów. Wyniki badania wskazują także na potrzebę wzmacniania działań wspierających aktywizację zawodową oraz integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami.

Wnioski

1. Należy rozwijać usługi asystenckie oraz środowiskowe wspierające samodzielność osób z niepełnosprawnościami.
2. Konieczne jest zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej, transportu oraz usług miejskich dla osób o ograniczonej mobilności.
3. Wskazane jest rozwijanie rehabilitacji domowej oraz usług opiekuńczych i wspierających funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.
4. Istnieje potrzeba zwiększenia wsparcia dla rodzin i opiekunów osób zależnych, w tym rozwoju opieki wytchnieniowej.

5. Należy wzmacniać działania wspierające aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami.
6. Konieczne jest zwiększanie dostępności działań integracyjnych, sportowych i kulturalnych dla osób z niepełnosprawnościami.

Istotną potrzebą wskazywaną przez osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów jest rozwój usług asystencji osobistej, usług wytchnieniowych, wsparcia specjalistycznego oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i aktywizacyjnych.

4.6. Problemy zdrowia psychicznego, izolacji społecznej i wykluczenia społecznego

Analiza wyników badania wskazuje, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają narastające problemy związane ze zdrowiem psychicznym, samotnością oraz wykluczeniem społecznym różnych grup mieszkańców. Szczególnie widoczne są problemy dotyczące izolacji społecznej seniorów, trudności psychicznych dzieci i młodzieży oraz ograniczonego dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego.

Respondenci wskazywali, że do grup szczególnie narażonych na trudności należą osoby z problemami psychicznymi, osoby samotne, seniorzy oraz samotni opiekunowie. W części dotyczącej problemów społecznych mieszkańcy często wskazywali:

- izolację społeczną seniorów,
- problemy psychologiczne dzieci i młodzieży,
- brak wsparcia psychologicznego w szkołach,
- ograniczony dostęp do specjalistów zdrowia psychicznego,
- trudności w funkcjonowaniu osób samotnych i opiekunów osób zależnych.

Istotnym problemem okazała się także dostępność usług zdrowia psychicznego. Znaczna część respondentów oceniła dostęp do takich usług jako utrudniony lub trudny. Mieszkańcy wskazywali również na długi czas oczekiwania, brak specjalistów oraz koszty usług jako najważniejsze bariery ograniczające możliwość uzyskania pomocy.

W zakresie oczekiwanych działań mieszkańcy najczęściej wskazywali potrzebę:

- zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego,

- rozwoju programów profilaktycznych,
- tworzenia grup wsparcia i klubów samopomocowych,
- organizacji wydarzeń integracyjnych i międzypokoleniowych,
- rozwoju usług środowiskowych i sąsiedzkich.

Widoczna jest również potrzeba przeciwdziałania samotności i wzmacniania więzi społecznych poprzez działania lokalne, integracyjne oraz rozwój aktywności społecznej mieszkańców.

Wykres 23. Problemy zdrowia psychicznego i izolacji społecznej dostrzegane przez mieszkańców Dębicy.

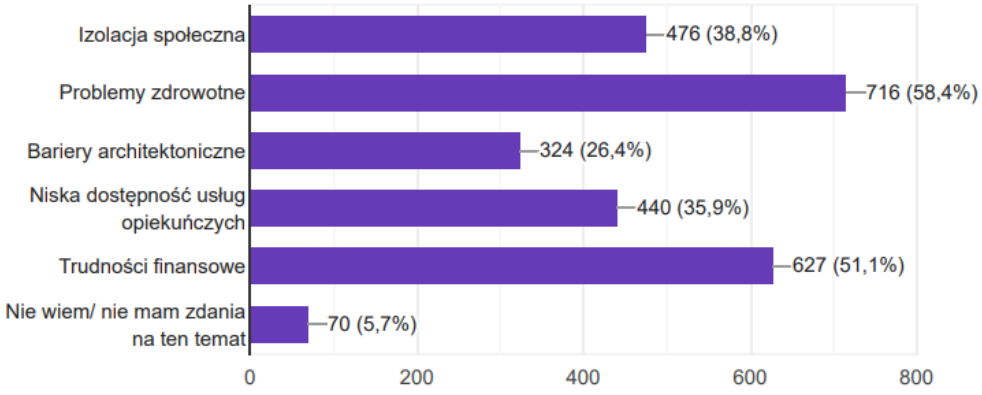

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 24. Ocena dostępności usług zdrowia psychicznego w opinii mieszkańców Dębicy

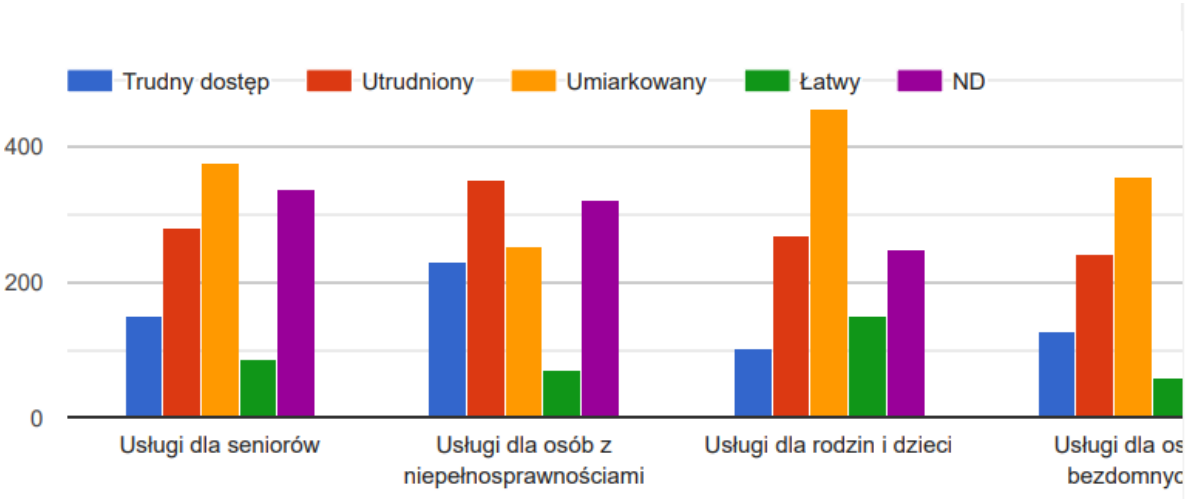

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 25. Bariery utrudniające korzystanie z usług społecznych i wsparcia psychologicznego

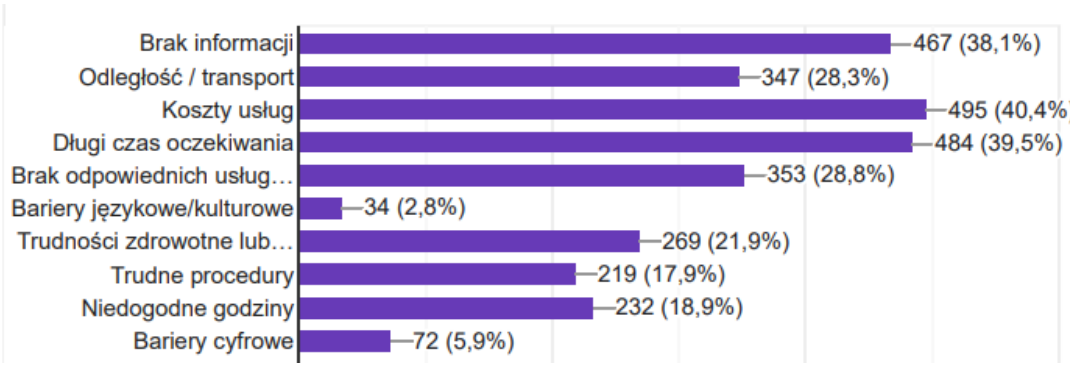

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 26. Oczekiwane formy wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i integracji społecznej

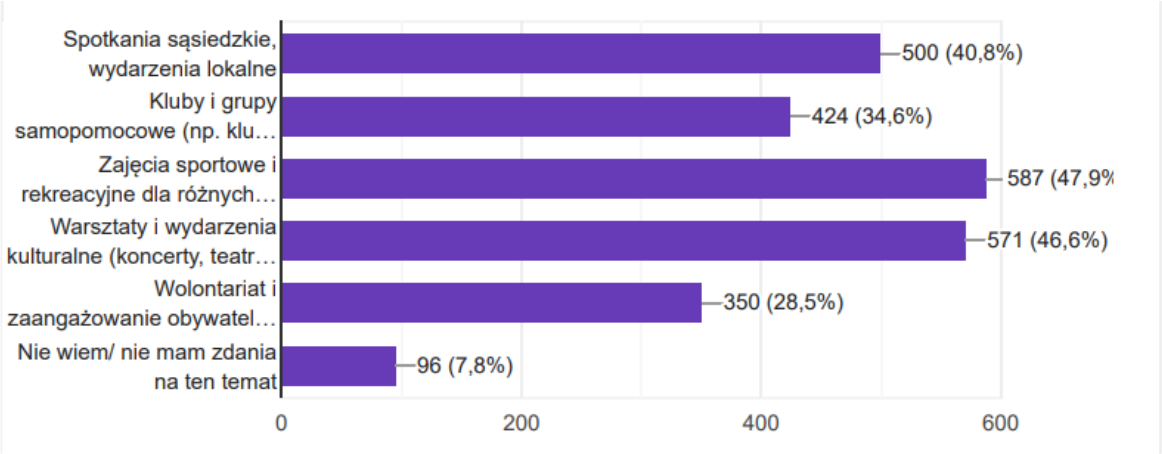

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wnioski

1. W Dębicy występuje rosnące zapotrzebowanie na usługi z zakresu zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego.
2. Mieszkańcy dostrzegają problem izolacji społecznej seniorów, samotnych opiekunów oraz osób zmagających się z problemami psychicznymi.
3. Jedną z głównych barier korzystania z pomocy jest ograniczona dostępność specjalistów oraz długi czas oczekiwania na wsparcie.

4. Konieczny jest rozwój lokalnych form integracji społecznej, grup wsparcia oraz działań środowiskowych przeciwdziałających samotności i wykluczeniu.
5. Istotnym kierunkiem rozwoju usług społecznych powinno być wzmacnianie dostępności wsparcia psychologicznego dla dzieci, młodzieży, rodzin oraz seniorów.

4.7. Integracja społeczna, aktywność obywatelska i potencjał mieszkańców

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają potrzebę wzmacniania integracji społecznej oraz rozwoju działań aktywizujących lokalną społeczność. Respondenci zwracali uwagę zarówno na potrzebę rozwoju oferty czasu wolnego, jak i tworzenia przestrzeni sprzyjających budowaniu relacji sąsiedzkich oraz aktywności obywatelskiej.

Ocena dostępności i atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu pokazuje, że część mieszkańców uznaje obecną ofertę za niewystarczającą, szczególnie w zakresie:

- zajęć dla dzieci i młodzieży,
- oferty dla seniorów,
- warsztatów rozwojowych i hobbystycznych,
- lokalnych wydarzeń integracyjnych,
- miejsc spotkań i aktywności społecznej.

Najczęściej wskazywanymi formami integracji lokalnej były:

- festyny i pikniki osiedlowe,
- spotkania sąsiedzkie,
- projekty kulturalne,
- spotkania międzypokoleniowe,
- grupy samopomocowe i wolontariat.

Wykres 27. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu w Dębicy

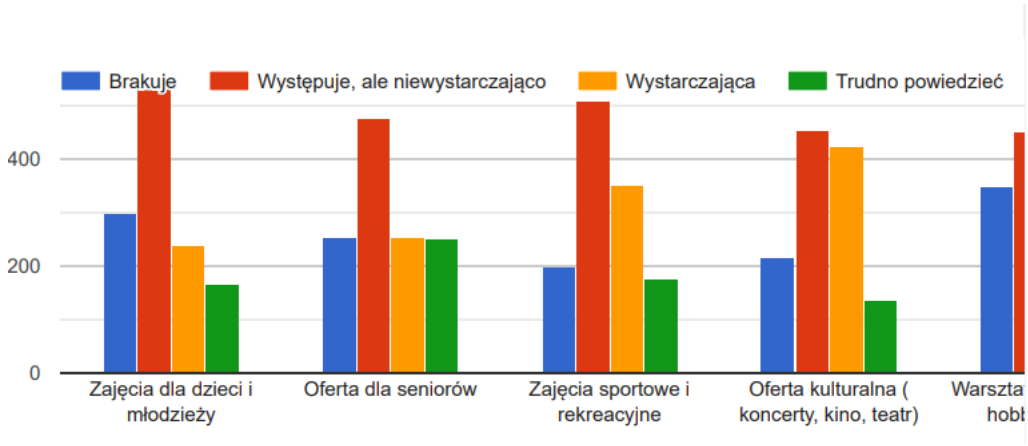

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 28. Najbardziej potrzebne formy integracji lokalnej w opinii mieszkańców Dębicy

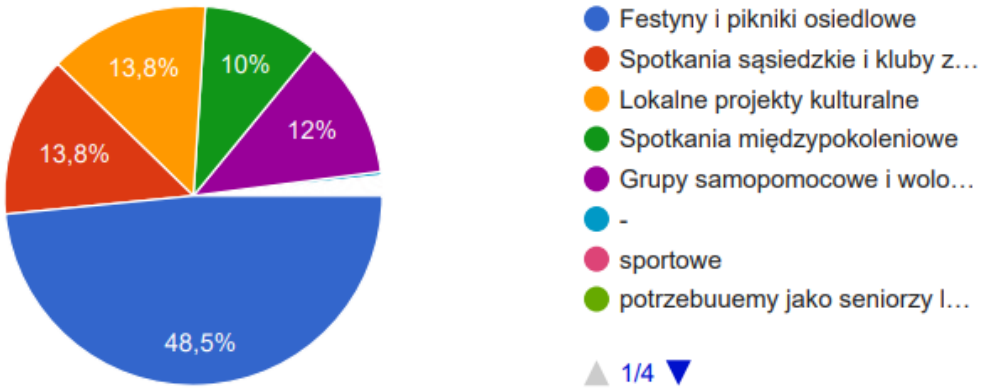

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 29. Gotowość mieszkańców Dębicy do angażowania się w działania lokalne

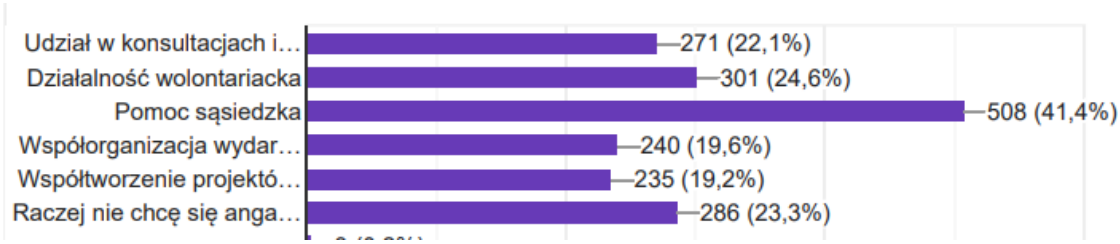

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wyniki pokazują również istotny potencjał społeczny mieszkańców Dębicy. Znaczna część respondentów deklarowała gotowość do angażowania się w pomoc sąsiedzką, działalność wolontariacką, udział w konsultacjach społecznych oraz współorganizację wydarzeń lokalnych. Jednocześnie część mieszkańców wskazywała ograniczenia związane z brakiem czasu lub trudnościami zdrowotnymi.

Wnioski

1. Mieszkańcy Dębicy dostrzegają potrzebę rozwoju działań integracyjnych i wzmacniania więzi społecznych.
2. Szczególnie istotne jest rozwijanie lokalnych wydarzeń społecznych, działań międzypokoleniowych oraz oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.
3. W Dębicy istnieje potencjał do rozwoju wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej oraz aktywności obywatelskiej mieszkańców.
4. Konieczne jest tworzenie większej liczby miejsc i inicjatyw sprzyjających integracji społecznej różnych grup mieszkańców.
5. Rozwój usług społecznych powinien uwzględniać zarówno tradycyjne formy wsparcia, jak i działania środowiskowe realizowane blisko miejsca zamieszkania mieszkańców.

4.8. Kluczowe potrzeby mieszkańców i kierunki rozwoju usług społecznych

Analiza wyników badania pozwala wskazać najważniejsze potrzeby mieszkańców Dębicy oraz główne kierunki rozwoju usług społecznych w mieście. Respondenci zwracali uwagę zarówno na konieczność zwiększenia dostępności usług, jak i poprawę ich jakości oraz dostosowania do potrzeb różnych grup

mieszkańców. Do najczęściej wskazywanych barier utrudniających korzystanie z usług społecznych należały:

— koszty usług,
— długi czas oczekiwania,
— brak odpowiednich specjalistów i usług,
— brak informacji o dostępnych formach wsparcia,
— trudności transportowe i komunikacyjne.

Mieszkańcy podkreślali również potrzebę uproszczenia procedur oraz zwiększenia dostępności usług środowiskowych i lokalnych. Wśród najważniejszych działań, które mogłyby poprawić funkcjonowanie systemu usług społecznych w Dębicy, respondenci najczęściej wskazywali:

— zwiększenie liczby specjalistów,
— poprawę dostępności usług,
— lepszą informację i promocję oferty pomocowej,
— rozwój wsparcia psychologicznego,
— rozwój usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych,
— tworzenie mieszkań dla młodych rodzin,
— rozwój zajęć i działań integracyjnych.

Wyniki badania pokazują także, że mieszkańcy oczekują elastycznego modelu organizacji usług społecznych, obejmującego zarówno usługi stacjonarne, jak i środowiskowe oraz realizowane w miejscu zamieszkania.

W zakresie odpłatności za usługi społeczne dominowało przekonanie, że usługi powinny być: częściowo odpłatne w formie symbolicznych opłat, lub bezpłatne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Wskazuje to na oczekiwanie zachowania szerokiej dostępności usług przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości finansowych mieszkańców.

Dodatkowo mieszkańcy wskazywali na potrzebę rozwoju działań w obszarze mieszkalnictwa, aktywizacji zawodowej, ochrony środowiska oraz wsparcia integracyjnego dla migrantów i uchodźców.

W obszarze mieszkalnictwa szczególnie często wskazywano potrzebę:

— mieszkań dla młodych rodzin,

— mieszkań wspomaganych,
— lokali socjalnych i komunalnych,
— dostosowania mieszkań do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

W zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańcy zwracali uwagę na:
— ograniczoną dostępność pracy,
— potrzebę organizacji szkoleń i przekwalifikowań,
— wsparcie dla osób wracających na rynek pracy,
— programy aktywizacyjne dla młodzieży oraz osób po 50. roku życia.

Respondenci wskazywali również na potrzebę rozwoju działań związanych z ochroną środowiska, w szczególności:
— programów proekologicznych,
— edukacji ekologicznej,
— działań dotyczących gospodarki odpadami,
— inicjatyw lokalnych poprawiających jakość przestrzeni miejskiej.

W części dotyczącej migrantów i uchodźców mieszkańcy najczęściej wskazywali potrzebę:
— nauki języka polskiego,
— wsparcia w podejmowaniu pracy i edukacji,
— pomocy formalno-prawnej,
— działań wspierających integrację społeczną.

Wykres 30. Potrzeby mieszkańców Dębicy w zakresie mieszkalnictwa i dostosowania mieszkań

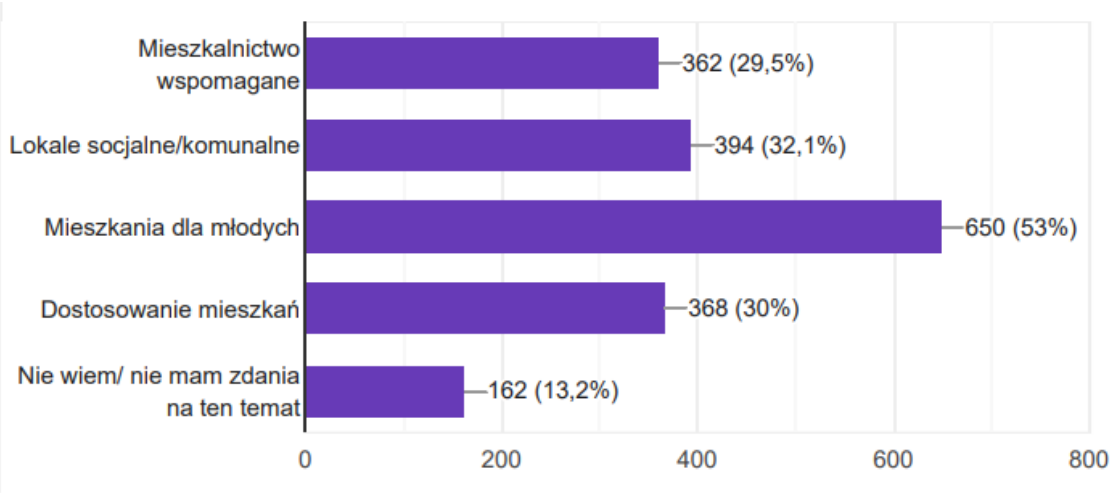

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 31. Potrzeby mieszkańców Dębicy w zakresie aktywizacji zawodowej i wsparcia na rynku pracy

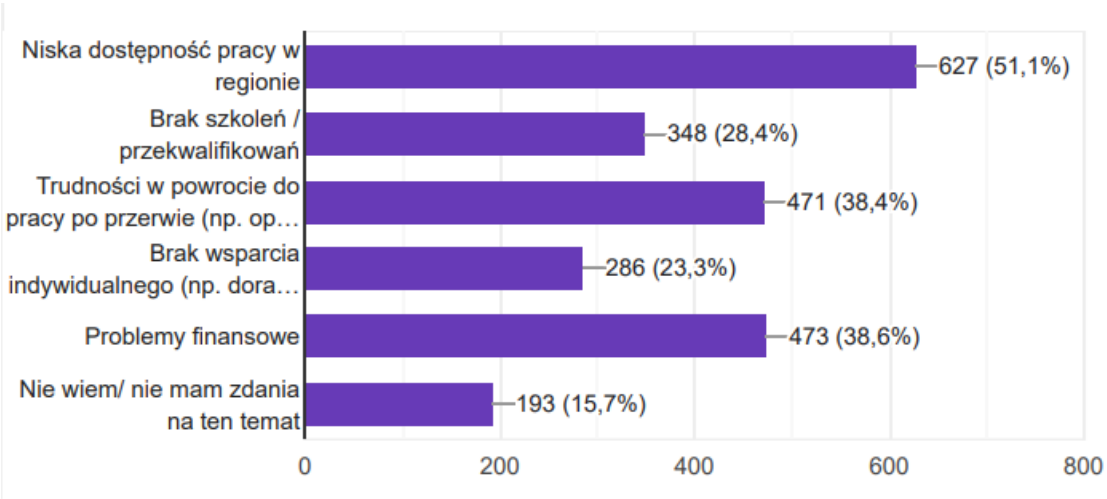

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

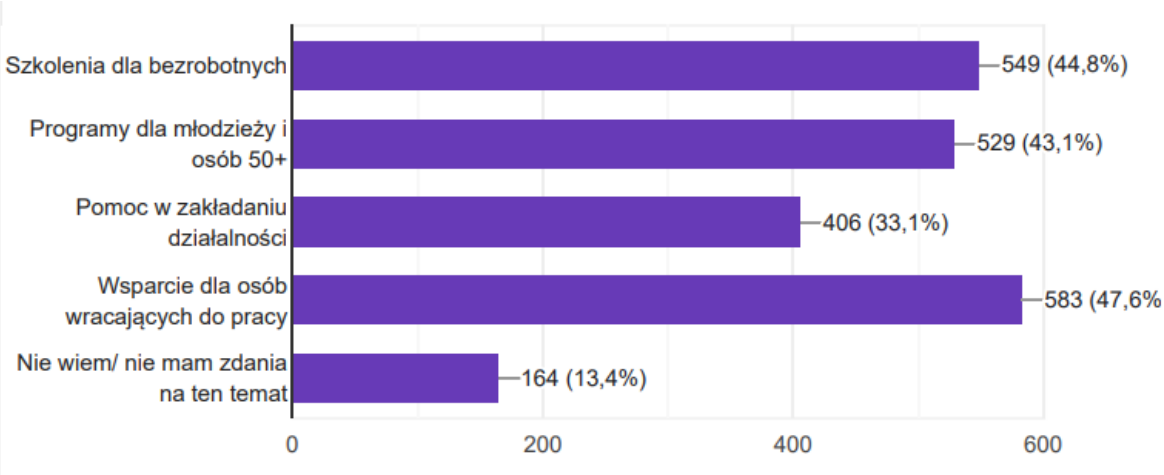

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 32. Oczekiwane działania w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w opinii mieszkańców Dębicy

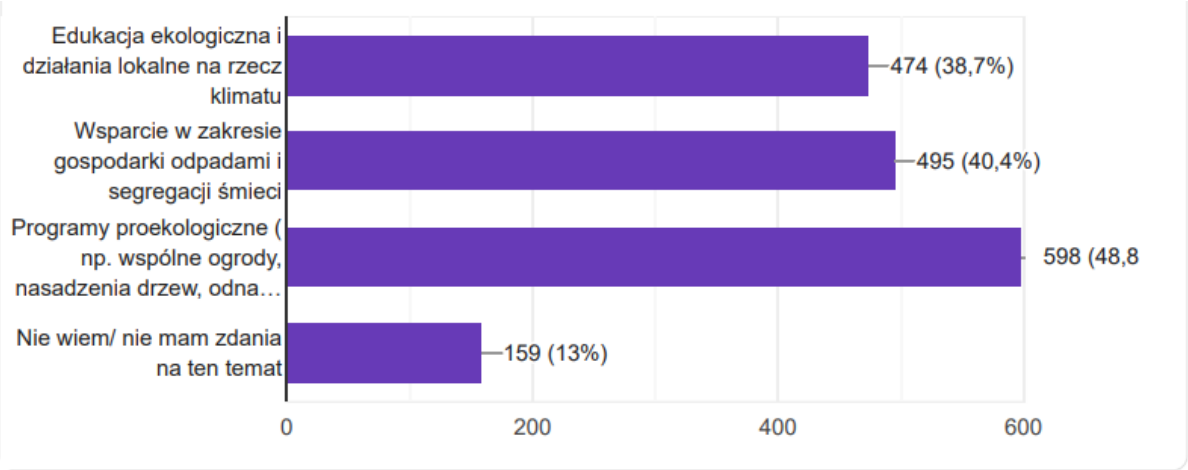

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wykres 33. Potrzeby w zakresie integracji i wsparcia migrantów oraz uchodźców w opinii mieszkańców Dębicy

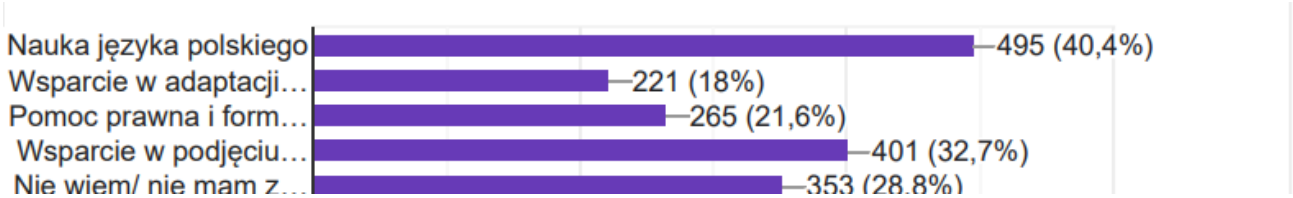

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Dębicy, N=1226.

Wnioski

1. Najważniejszym wyzwaniem dla systemu usług społecznych w Dębicy jest zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia oraz skrócenie czasu oczekiwania na pomoc.
2. Mieszkańcy oczekują rozwoju usług dostosowanych do potrzeb rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających wsparcia psychologicznego.
3. Istotnym kierunkiem działań powinno być wzmacnianie usług środowiskowych i lokalnych realizowanych blisko miejsca zamieszkania mieszkańców.
4. Konieczne jest poprawienie systemu informacji o dostępnych usługach społecznych oraz uproszczenie procedur korzystania ze wsparcia.
5. Ważnym kierunkiem rozwoju polityki społecznej miasta powinno być wspieranie integracji społecznej, aktywności mieszkańców oraz rozwoju działań profilaktycznych i środowiskowych.
6. Mieszkańcy preferują model usług społecznych oparty na szerokiej dostępności oraz częściowej odpłatności uzależnionej od sytuacji materialnej odbiorców wsparcia.
7. Istotnym kierunkiem rozwoju usług społecznych powinno być zwiększenie dostępności mieszkań wspomaganych, mieszkań dla młodych rodzin oraz działań wspierających samodzielność mieszkańców.
8. Konieczne jest wzmacnianie działań z zakresu aktywizacji zawodowej, szczególnie wobec osób powracających na rynek pracy, młodzieży oraz osób starszych.

9. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę rozwijania lokalnych działań proekologicznych oraz edukacji ekologicznej jako elementu poprawy jakości życia w mieście.
10. W związku z obecnością cudzoziemców i migrantów zasadne jest rozwijanie działań wspierających integrację społeczną, edukację oraz dostęp do informacji i usług.

5. Wyniki badań jakościowych, partycypacji społecznej i konsultacji społecznych

Istotnym elementem opracowania diagnozy była partycypacja społeczna rozumiana jako aktywny udział mieszkańców, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych lokalnych interesariuszy w procesie identyfikowania potrzeb społecznych, problemów oraz potencjałów społeczności lokalnej. Działania partycypacyjne obejmowały konsultacje społeczne, badania jakościowe, spotkania rozmowy oraz zbieranie opinii i rekomendacji dotyczących kierunków rozwoju usług społecznych w mieście Dębica.

5.1. Metodologia badań jakościowych, działań partycypacyjnych i konsultacji społecznych

Badania jakościowe oraz konsultacje społeczne stanowiły uzupełnienie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta Dębicy. Ich celem było pogłębienie wiedzy na temat problemów społecznych, potrzeb mieszkańców oraz oczekiwań wobec usług społecznych planowanych w ramach działalności Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica.

Proces badawczy obejmował zarówno badania ilościowe przeprowadzone w formie ankiet, jak i działania jakościowe umożliwiające poznanie doświadczeń, opinii oraz codziennych problemów mieszkańców różnych grup społecznych.
W ramach diagnozy wykorzystano następujące metody badawcze:

- ankietę internetową skierowaną do mieszkańców miasta Dębicy,
- indywidualne wywiady pogłębione z seniorami,
- konsultacje społeczne z mieszkańcami,

— spotkania konsultacyjne z młodzieżą,
— analizę danych zastanych oraz dokumentów strategicznych.

Istotnym elementem diagnozy były badania jakościowe przeprowadzone wśród seniorów mieszkających na terenie Dębicy. Badanie zostało zrealizowane w formie indywidualnych wywiadów pogłębionych z 142 osobami starszymi reprezentującymi różne osiedla miasta. Zastosowanie pytań otwartych umożliwiło uzyskanie pogłębionych informacji dotyczących codziennego funkcjonowania seniorów, ich potrzeb, problemów oraz doświadczeń związanych z korzystaniem z usług społecznych.
Zakres wywiadów obejmował między innymi:

— codzienne funkcjonowanie seniorów,
— dostępność opieki zdrowotnej,
— poziom aktywności społecznej,
— poczucie samotności i izolacji,
— bariery w korzystaniu z usług społecznych,
— potrzeby w zakresie wsparcia środowiskowego i opiekuńczego.

Uzupełnieniem procesu diagnostycznego były konsultacje społeczne oraz spotkania z młodzieżą, podczas których identyfikowano najważniejsze problemy lokalne, potrzeby rozwojowe oraz oczekiwania dotyczące działań społecznych i integracyjnych realizowanych na terenie miasta.
Zebrany materiał badawczy został poddany analizie ilościowej oraz jakościowej.

Analiza wyników pozwoliła na identyfikację najważniejszych problemów społecznych, ocenę dostępności usług społecznych oraz określenie kluczowych kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych w Dębicy.

Tabela 1. Metody wykorzystane w procesie diagnozy społecznej

Metoda badawcza	Charakter badania	Grupa uczestników	Zakres tematyczny
Ankieta internetowa	ilościowy	mieszkańcy Dębicy	potrzeby społeczne, dostęp do usług, problemy społeczne
Indywidualne wywiady pogłębione	jakościowy	seniorzy	codzienne funkcjonowanie, zdrowie, samotność, potrzeby wsparcia
Konsultacje społeczne	jakościowy	mieszkańcy miasta	potrzeby lokalne, kierunki rozwoju usług
Spotkania z młodzieżą	jakościowy	młodzież szkolna	aktywność społeczna, czas wolny, zdrowie psychiczne
Analiza danych zastanych	Analiza dokumentów	dane instytucjonalne i strategiczne	sytuacja społeczno-demograficzna miasta

Zastosowanie zróżnicowanych metod badawczych umożliwiło uzyskanie szerokiego obrazu sytuacji społecznej mieszkańców Dębicy. Połączenie badań ilościowych i jakościowych pozwoliło nie tylko określić skalę poszczególnych problemów społecznych, ale również lepiej zrozumieć doświadczenia i potrzeby mieszkańców różnych grup społecznych.

5.2. Codzienne funkcjonowanie i jakość życia seniorów

Badania jakościowe przeprowadzone wśród seniorów mieszkających w Dębicy wskazują, że osoby starsze w większości pozytywnie oceniają swoje miejsce zamieszkania, podkreślając spokojny charakter miasta, przywiązanie do lokalnej społeczności oraz dostępność podstawowych usług. Jednocześnie wyniki badań pokazują, że codzienne funkcjonowanie wielu seniorów wiąże się z trudnościami zdrowotnymi, ograniczeniami mobilności oraz problemami związanymi z samotnością i izolacją społeczną. Respondenci zwracali uwagę, że wraz z wiekiem coraz większego znaczenia nabierają:

— dostęp do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych,

— możliwość uzyskania pomocy w codziennym funkcjonowaniu,

— wsparcie rodziny i sąsiadów,
— poczucie bezpieczeństwa,
— utrzymywanie kontaktów społecznych oraz aktywności społecznej.

W wypowiedziach seniorów często pojawiały się problemy zdrowotne ograniczające samodzielność i uczestnictwo w życiu społecznym. Respondenci wskazywali na trudności związane z dostępem do lekarzy specjalistów, rehabilitacji oraz długi czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne. Podkreślano również znaczenie dostępności usług realizowanych blisko miejsca zamieszkania.

Głosy seniorów:
„Na rehabilitację trzeba długo czekać, a prywatnie nie każdego stać."
„Dla starszych osób ważne jest, żeby lekarz był dostępny blisko miejsca zamieszkania."

Istotnym problemem wskazywanym przez uczestników badań było także poczucie samotności oraz ograniczone kontakty społeczne, szczególnie wśród osób mieszkających samotnie. Seniorzy podkreślali potrzebę rozwoju działań integracyjnych, klubów seniora, spotkań sąsiedzkich oraz inicjatyw międzypokoleniowych.

Głosy seniorów:
„Starszym ludziom często brakuje po prostu rozmowy i kontaktu z innymi."
„Takie spotkania pomagają wyjść z domu i nie czuć się samotnym."

W badaniach zwracano również uwagę na bariery architektoniczne i trudności w poruszaniu się po mieście. Respondenci wskazywali na potrzebę poprawy dostępności przestrzeni publicznej, rozwoju transportu dla osób o ograniczonej mobilności oraz organizowania działań społecznych i usług w pobliżu miejsca zamieszkania.

Seniorzy podkreślali jednocześnie potrzebę zachowania możliwie największej samodzielności i niezależności. Wskazywano przede wszystkim na potrzebę wsparcia okresowego oraz usług środowiskowych umożliwiających jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

W wypowiedziach respondentów pojawiał się również problem wykluczenia informacyjnego i cyfrowego. Seniorzy zwracali uwagę, że część informacji o usługach społecznych i wydarzeniach przekazywana jest głównie za pośrednictwem internetu i mediów społecznościowych, co ogranicza dostęp do informacji osobom mniej korzystającym z nowych technologii.

Głosy seniorów:
„Nie wszyscy seniorzy korzystają z internetu."
„Brakuje jasnych informacji o tym, gdzie można uzyskać pomoc."

Badania jakościowe pokazały również, że seniorzy nie stanowią jednolitej grupy mieszkańców. Obok osób aktywnych społecznie i samodzielnych występują również seniorzy doświadczający ograniczeń zdrowotnych, samotności oraz trudności w codziennym funkcjonowaniu. Część respondentów deklarowała chęć angażowania się w działania społeczne, pomoc sąsiedzką oraz inicjatywy międzypokoleniowe.

Wyniki badań jakościowych są spójne z rezultatami badań ankietowych mieszkańców Dębicy. W badaniach ilościowych jako najczęstsze problemy dotyczące seniorów wskazywano problemy zdrowotne, trudności finansowe, izolację społeczną oraz niewystarczającą dostępność usług opiekuńczych.

Badania jakościowe pokazały również, że część seniorów pozostaje aktywna społecznie, poszukuje nowych form uczestnictwa w życiu miasta oraz jest zainteresowana angażowaniem się w działania lokalne i międzypokoleniowe.

Respondenci wskazywali na potrzebę rozwijania miejsc spotkań, warsztatów oraz inicjatyw integracyjnych organizowanych blisko miejsca zamieszkania, szczególnie na poszczególnych osiedlach miasta. Seniorzy podkreślali, że lokalne działania ułatwiają budowanie relacji sąsiedzkich oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

W trakcie badań seniorzy zwracali uwagę również na własne zasoby, umiejętności i zainteresowania, wskazując m.in. na:

— rękodzieło i robotki ręczne,
— tradycyjne gotowanie i przygotowywanie przetworów,
— wiedzę kulinarną i lokalne tradycje,
— doświadczenie życiowe i zawodowe,

— znajomość historii lokalnej,
— chęć wspierania młodszych pokoleń.

Respondenci wskazywali także na potrzebę poznawania nowych rozwiązań i inspiracji z innych miast oraz zagranicy, szczególnie w zakresie aktywizacji seniorów, organizacji lokalnych społeczności oraz działań międzypokoleniowych.

Głosy seniorów:
„Możemy przekazywać młodym ludziom doświadczenie i praktyczne umiejętności."
„Seniorzy też chcą być potrzebni i uczestniczyć w życiu miasta."
„Dobrze byłoby organizować więcej działań dla seniorów na osiedlach."
„Warto podpatrywać rozwiązania z innych krajów i przenosić dobre pomysły do Dębicy."

Wnioski

Badania jakościowe i ilościowe wskazują, że seniorzy stanowią jedną z grup społecznych wymagających szczególnego wsparcia w lokalnym systemie usług społecznych. Najważniejsze wyzwania dotyczą problemów zdrowotnych, ograniczonej samodzielności, samotności oraz potrzeby zwiększania aktywności społecznej osób starszych.

Wyniki diagnozy wskazują na potrzebę dalszego rozwoju usług środowiskowych, opiekuńczych i integracyjnych skierowanych do seniorów, w szczególności działań przeciwdziałających izolacji społecznej, wspierających codzienne funkcjonowanie osób starszych oraz zwiększających dostępność informacji i usług realizowanych w miejscu zamieszkania.

5.3. Potrzeby i problemy młodzieży w obszarze jakości życia, aktywności społecznej i spędzania czasu wolnego

Badania jakościowe oraz ankietowe przeprowadzone wśród młodzieży mieszkającej w Dębicy wskazują, że młodzi mieszkańcy oczekują przede wszystkim większej liczby atrakcyjnych, bezpiecznych i dostępnych miejsc umożliwiających

spędzanie wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań oraz budowanie relacji społecznych.
Wyniki badań pokazują, że dla młodzieży szczególne znaczenie mają:

— miejsca spotkań i integracji,
— infrastruktura sportowa i rekreacyjna,
— wydarzenia kulturalne i aktywności lokalne,
— oferta rozwijająca zainteresowania i pasje,
— możliwość współdecydowania o działaniach realizowanych w mieście.

Respondenci wielokrotnie wskazywali na potrzebę tworzenia przestrzeni przeznaczonych specjalnie dla młodzieży, takich jak:

— skateparki,
— boiska i strefy sportowe,
— miejsca spotkań i strefy relaksu,
— kino letnie i wydarzenia plenerowe,
— kluby i przestrzenie współtworzone przez młodzież.

W wypowiedziach uczestników badań często pojawiały się również postulaty dotyczące poprawy dostępności transportu publicznego oraz zwiększenia liczby połączeń autobusowych. Młodzież zwracała uwagę, że ograniczona komunikacja utrudnia uczestnictwo w zajęciach dodatkowych, wydarzeniach oraz korzystanie z oferty miasta.

Istotnym obszarem problemowym okazało się również zdrowie psychiczne młodych mieszkańców. Znaczna część respondentów wskazywała na:

— stres i przeciążenie szkolne,
— problemy emocjonalne,
— doświadczenia przemocy rówieśniczej i wykluczenia,
— ograniczoną wiedzę o dostępnych formach pomocy psychologicznej.

W badaniach pojawiały się także głosy dotyczące potrzeby zwiększania poczucia bezpieczeństwa młodzieży oraz przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej — zarówno w środowisku szkolnym, jak i internetowym.

Analiza wyników wskazuje jednocześnie, że młodzież posiada znaczący potencjał społeczny i obywatelski. Respondenci deklarowali zainteresowanie:

- wolontariatem,
- współorganizacją wydarzeń,
- działalnością społeczną,
- udziałem w inicjatywach miejskich,
- współtworzeniem przestrzeni i działań skierowanych do młodych mieszkańców.

Młodzi mieszkańcy podkreślali jednak, że ich zaangażowanie zależy od realnego wpływu na podejmowane działania oraz tworzenia oferty odpowiadającej ich potrzebom i zainteresowaniom.

Wykres 34. Ocena dostępności miejsc spędzania czasu dla młodzieży w Dębicy

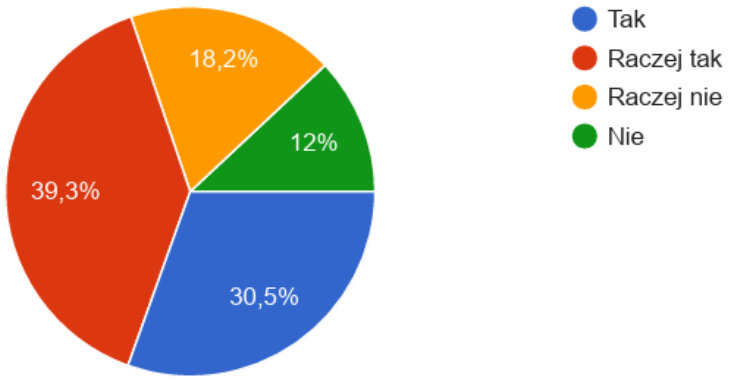

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 35. Najbardziej oczekiwane formy aktywności i zajęć wśród młodzieży

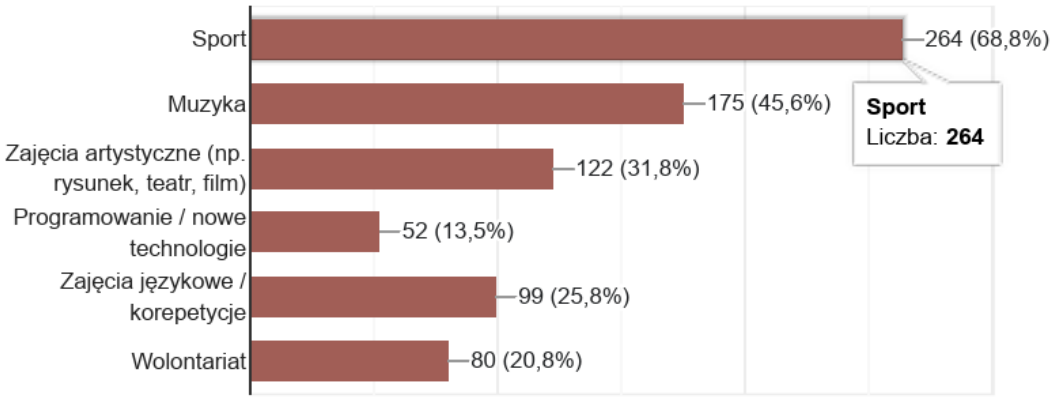

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 36. Bariery utrudniające młodzieży korzystanie z oferty miasta i zajęć dodatkowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 37. Dostęp młodzieży do pomocy psychologicznej i wsparcia specjalistycznego

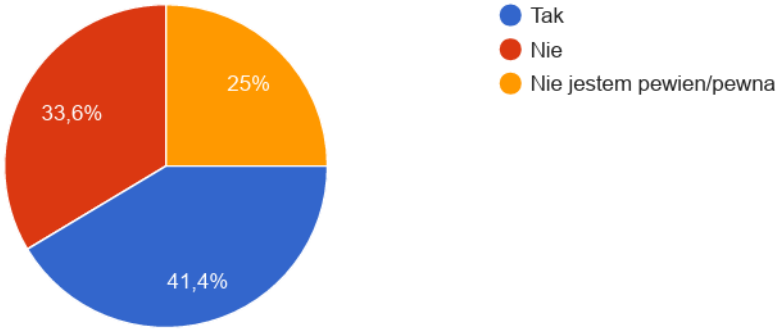

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 38. Doświadczenia młodzieży związane z przemocą rówieśniczą i wykluczeniem społecznym

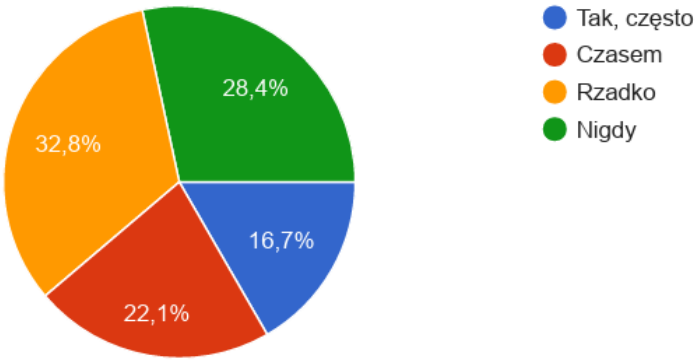

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 39. Ocena wpływu młodzieży na sprawy miasta i życie lokalne

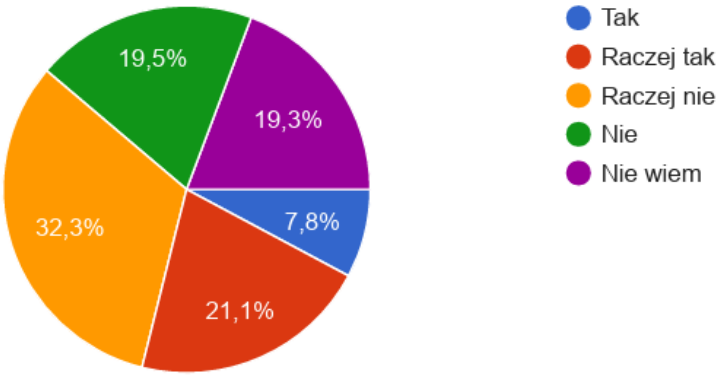

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 40. Korzystanie młodzieży z oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta

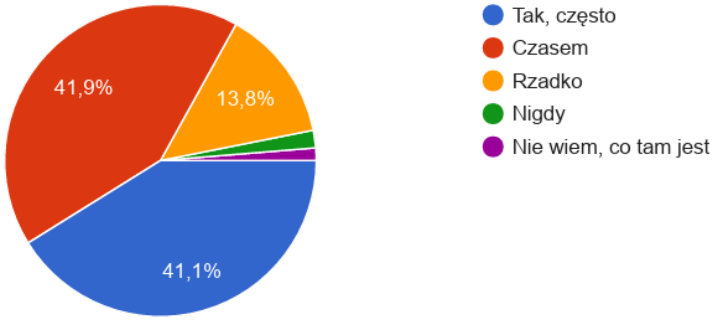

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Wykres 41. Gotowość młodzieży do angażowania się w działania społeczne i obywatelskie

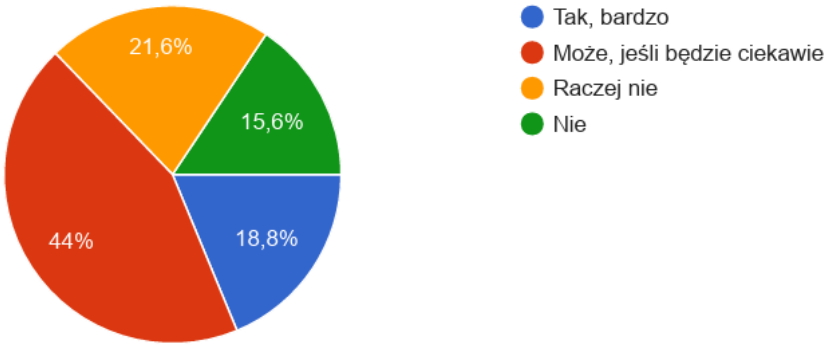

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego młodzieży w Dębicy

Głosy młodzieży

„Młodzież potrzebuje miejsc, gdzie można po prostu spotkać się ze znajomymi.”
„Brakuje atrakcji i miejsc tworzonych specjalnie dla młodych ludzi.”
„Więcej wydarzeń, koncertów i aktywności sportowych sprawiłoby, że młodzi chętniej zostawaliby w Dębicy.”
„Coraz więcej młodych osób potrzebuje wsparcia psychologicznego.”
„Dobrze byłoby, gdyby młodzież miała większy wpływ na to, co dzieje się w mieście.”
„Brakuje transportu i połączeń autobusowych, szczególnie wieczorem.”

Wnioski

Przeprowadzone badania wskazują, że jednym z istotnych kierunków rozwoju usług społecznych w Dębicy powinno być wzmacnianie działań skierowanych do dzieci i młodzieży, szczególnie w zakresie integracji społecznej, profilaktyki, zdrowia psychicznego oraz organizacji czasu wolnego.
Istotne znaczenie ma rozwój:

- lokalnych przestrzeni aktywności i integracji młodzieży,
- działań sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych,
- wsparcia psychologicznego i profilaktycznego,
- działań przeciwdziałających przemocy rówieśniczej i wykluczeniu społecznemu,
- inicjatyw wzmacniających udział młodzieży w życiu społecznym i obywatelskim miasta.

Wyniki diagnozy wskazują również na potrzebę większego włączania młodych mieszkańców w proces planowania działań lokalnych oraz tworzenia oferty odpowiadającej ich rzeczywistym potrzebom i oczekiwaniom.

5.4. Potrzeby mieszkańców i oczekiwane kierunki wsparcia

Analiza badań jakościowych oraz konsultacji społecznych wskazuje, że mieszkańcy Dębicy oczekują przede wszystkim zwiększenia dostępności usług społecznych, lepszego dostosowania wsparcia do realnych potrzeb mieszkańców oraz rozwoju działań integrujących społeczność lokalną.

W trakcie spotkań i rozmów mieszkańcy podkreślali potrzebę tworzenia usług łatwo dostępnych, bardziej elastycznych oraz lepiej skoordynowanych pomiędzy instytucjami. Wskazywano również na konieczność zwiększenia liczby specjalistów, poprawy przepływu informacji o dostępnych formach pomocy oraz rozwoju działań realizowanych bliżej miejsca zamieszkania mieszkańców.

Wśród najczęściej pojawiających się oczekiwań mieszkańców wskazywano:

- rozwój wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
- zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych,
- rozwój oferty dla dzieci i młodzieży,
- działania wspierające seniorów i osoby samotne,
- zwiększenie dostępności mieszkań dla młodych rodzin,
- rozwój działań integracyjnych i międzypokoleniowych,
- poprawę dostępności komunikacyjnej i transportowej,
- rozwój lokalnych inicjatyw społecznych i obywatelskich.

Mieszkańcy zwracali również uwagę na potrzebę większej liczby działań aktywizujących społeczność lokalną, takich jak:

- wydarzenia osiedlowe,
- spotkania sąsiedzkie,
- warsztaty,
- zajęcia sportowe i rekreacyjne,
- działania wolontariackie,
- inicjatywy integrujące różne grupy mieszkańców.

W badaniach jakościowych podkreślano także znaczenie rozwoju usług środowiskowych i działań realizowanych w miejscu zamieszkania mieszkańców. Szczególnie ważne okazały się usługi wspierające osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny opiekujące się osobami zależnymi.

Podczas konsultacji społecznych pojawiały się również potrzeby związane z:

- aktywizacją zawodową mieszkańców,
- rozwojem szkoleń i możliwości przekwalifikowania,

— wsparciem osób powracających na rynek pracy,
— rozwojem mieszkań wspomaganych i komunalnych,
— ochroną środowiska i działaniami proekologicznymi.

Głosy mieszkańców

„Mieszkańcy często nie wiedzą, gdzie mogą uzyskać pomoc albo jakie usługi są dostępne."

„Potrzeba więcej działań lokalnych i miejsc, które integrują mieszkańców."

„Ważne jest, żeby usługi były bliżej ludzi i łatwiejsze do załatwienia."

„Potrzebujemy większego wsparcia psychologicznego i specjalistycznego."

Wnioski

Badania jakościowe oraz konsultacje społeczne potwierdzają potrzebę dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych w Dębicy. Kluczowe znaczenie ma zwiększanie dostępności usług, rozwój działań środowiskowych oraz lepsze dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup mieszkańców.

Istotnym kierunkiem rozwoju powinno być również wzmacnianie integracji społecznej, rozwój aktywności obywatelskiej oraz tworzenie lokalnych inicjatyw budujących więzi społeczne i przeciwdziałających izolacji mieszkańców.

5.5. Wnioski z badań jakościowych i konsultacji społecznych

Przeprowadzone badania jakościowe oraz konsultacje społeczne pozwoliły na pogłębione rozpoznanie potrzeb, problemów oraz oczekiwań mieszkańców Dębicy w zakresie usług społecznych. Uzyskane wyniki potwierdzają wnioski płynące z analizy danych zastanych oraz badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców miasta.

W badaniach wskazano na potrzebę dalszego rozwoju usług społecznych odpowiadających na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa, problemami zdrowia psychicznego, sytuacją rodzin oraz potrzebą wzmacniania integracji społecznej i aktywności mieszkańców.

Szczególnie istotne okazały się potrzeby dotyczące:

— wsparcia seniorów i osób niesamodzielnych,
— rozwoju usług opiekuńczych i środowiskowych,

- zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
- tworzenia oferty dla dzieci i młodzieży,
- wsparcia rodzin w codziennym funkcjonowaniu,
- poprawy dostępności mieszkań,
- rozwoju działań integracyjnych i aktywizujących mieszkańców.

Wyniki badań wskazują również na potrzebę:

- poprawy dostępności informacji o usługach społecznych,
- uproszczenia procedur,
- zwiększenia liczby specjalistów,
- lepszej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców.

Mieszkańcy deklarowali także gotowość do angażowania się w działania lokalne, szczególnie w zakresie pomocy sąsiedzkiej, wydarzeń integracyjnych oraz inicjatyw społecznych realizowanych na poziomie osiedli i społeczności lokalnych. Wnioski z badań jakościowych i konsultacji społecznych stanowią istotną podstawę do planowania lokalnej polityki społecznej oraz rozwoju usług społecznych w Dębicy.

Uzyskane wyniki wskazują na konieczność tworzenia systemu wsparcia opartego na dostępności, współpracy międzyinstytucjonalnej, działaniach środowiskowych oraz aktywnym udziale mieszkańców w życiu lokalnym.

6. Analiza SWOT usług społecznych w Dębicy

Analiza SWOT została opracowana na podstawie danych zastanych, wyników badań ankietowych mieszkańców, badań jakościowych oraz konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta Dębica. Jej celem jest identyfikacja najważniejszych mocnych i słabych stron lokalnego systemu usług społecznych, a także określenie szans i zagrożeń wpływających na rozwój polityki społecznej miasta.

Tabela Nr 2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Funkcjonowanie instytucji i organizacji realizujących usługi społeczne	Ograniczona dostępność części usług społecznych
Aktywność organizacji pozarządowych i lokalnych inicjatyw społecznych	Niedobór specjalistów, w szczególności psychologów i terapeutów
Rosnące zaangażowanie mieszkańców w działania lokalne i pomoc sąsiedzką	Długi czas oczekiwania na wybrane formy wsparcia
Rozwinięta oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna	Niewystarczająca oferta dla dzieci i młodzieży
Potencjał do rozwoju usług środowiskowych i integracyjnych	Bariery architektoniczne i transportowe
Doświadczenie instytucji w realizacji działań społecznych	Problemy związane z dostępnością mieszkań dla młodych rodzin
Działania wspierające seniorów i osoby wymagające wsparcia	Niewystarczająca dostępność usług zdrowia psychicznego
Współpraca samorządu z organizacjami społecznymi	Niski poziom wiedzy mieszkańców o dostępnych usługach

SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój usług społecznych	Postępujące starzenie się społeczeństwa
Rozwój Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica i usług środowiskowych	Wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i zdrowotne
Wzrost znaczenia działań integracyjnych i międzypokoleniowych	Pogłębianie się problemów zdrowia psychicznego
Rozwój wolontariatu i aktywności obywatelskiej mieszkańców	Ryzyko wykluczenia społecznego części mieszkańców
Rozwój usług cyfrowych i mobilnych	Odpływ młodych mieszkańców poza miasto
Możliwość rozwoju partnerstw lokalnych	Wzrost kosztów realizacji usług społecznych
Rozwój programów wspierających rodziny, seniorów i osoby z niepełnosprawnościami	Niedobór kadry specjalistycznej
Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zdrowia psychicznego i integracji społecznej	Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna części mieszkańców

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje, że Dębica posiada istotny potencjał do dalszego rozwoju usług społecznych, oparty na aktywności lokalnych instytucji, organizacji społecznych oraz mieszkańców. Jednocześnie diagnoza potwierdza występowanie wyzwań związanych przede wszystkim z rosnącymi potrzebami mieszkańców, dostępnością usług specjalistycznych, problemami zdrowia psychicznego oraz procesami demograficznymi.

Wnioski z analizy SWOT stanowią podstawę do planowania dalszych działań społecznych oraz rozwoju usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców miasta Dębica.

7. Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzona diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Miasta Dębica pozwoliła na kompleksową ocenę sytuacji społecznej mieszkańców oraz identyfikację najważniejszych wyzwań i kierunków rozwoju usług społecznych.

Analiza danych zastanych, badań ankietowych, badań jakościowych oraz działań opartych na partycypacji społecznej wskazuje, że mieszkańcy Dębicy dostrzegają potrzebę dalszego rozwoju systemu wsparcia społecznego, lepiej odpowiadającego na zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności.

Jednym z kluczowych wyzwań jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne i środowiskowe. Szczególnego znaczenia nabiera rozwój wsparcia dla seniorów, osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów, w tym usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, opieki wytchnieniowej, usług sąsiedzkich, transportowych oraz działań przeciwdziałających samotności i izolacji społecznej.

Istotnym obszarem wymagającym dalszych działań pozostaje wsparcie dzieci, młodzieży i rodzin. Wyniki badań wskazują na potrzebę zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego, rozwijania oferty zajęć pozalekcyjnych oraz tworzenia bezpiecznych miejsc integracji i aktywności dla młodych mieszkańców. Ważnym zagadnieniem pozostaje również wspieranie rodzin w godzeniu życia zawodowego z opieką nad dziećmi oraz rozwój usług wspierających rodziny w codziennym funkcjonowaniu.

Diagnoza potwierdza także potrzebę wzmacniania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów, szczególnie w zakresie dostępności

usług, likwidacji barier architektonicznych i transportowych oraz rozwoju usług asystenckich, środowiskowych i wspierających samodzielne funkcjonowanie.

Wyniki badań wskazują również na rosnące znaczenie problemów zdrowia psychicznego oraz potrzebę zwiększenia dostępności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla mieszkańców różnych grup wiekowych.

Mieszkańcy Dębicy zwracali uwagę na potrzebę:

- poprawy dostępności informacji o usługach społecznych,
- uproszczenia procedur,
- zwiększenia liczby specjalistów,
- rozwoju działań lokalnych i integracyjnych,
- wzmacniania aktywności obywatelskiej i wolontariatu,
- lepszej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców.

Tabela Nr 3. Kierunki rozwoju usług społecznych

Obszar usług społecznych	Zidentyfikowane potrzeby	Rekomendowane kierunki działań
Polityka prorodzinna i wspieranie rodziny	potrzeba zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży, trudności w godzeniu życia zawodowego i rodzinnego	rozwój usług wspierających rodziny w środowisku lokalnym, rozwój oferty zajęć środowiskowych i integracyjnych, wzmacnianie działań profilaktycznych, animacyjnych i międzypokoleniowych
Wsparcie osób starszych	wzrost liczby seniorów i osób niesamodzielnych, potrzeba przeciwdziałania samotności	rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych, usług sąsiedzkich, opieki wytchnieniowej, działań aktywizujących i integrujących seniorów
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	bariery w dostępie do usług i przestrzeni publicznej, potrzeba większego wsparcia opiekunów	rozwój usług asystenckich, środowiskowych i transportowych, wzmacnianie kręgów wsparcia, poprawa dostępności usług społecznych
Ochrona zdrowia i wsparcie psychologiczne	rosnące problemy zdrowia psychicznego, izolacja społeczna	zwiększenie dostępności wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i działań profilaktycznych, rozwój lokalnych działań wspierających dobrostan mieszkańców
Reintegracja społeczna i aktywizacja społeczna	potrzeba większej aktywności	rozwój działań aktywizujących, wolontariatu społecznego, samopomocy, inicjatyw lokalnych

	mieszkańców i integracji lokalnej	oraz animowania społeczności lokalnej
Współpraca i koordynacja usług społecznych	potrzeba lepszej informacji i współpracy między instytucjami	rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych koordynowanego przez Centrum Usług Społecznych, rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej i partnerstw lokalnych, zwiększenie dostępności informacji o usługach

Wnioski zawarte w diagnozie stanowią podstawę do dalszego planowania lokalnej polityki społecznej oraz opracowania i wdrażania usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców miasta Dębica.

Rekomenduje się rozwój zintegrowanego modelu usług społecznych opartego na koordynacyjnej roli Centrum Usług Społecznych Miasta Dębica, umożliwiającego mieszkańcom dostęp do kompleksowego, środowiskowego i międzyinstytucjonalnego wsparcia.

Realizacja wskazanych kierunków działań wymaga rozwoju współpracy międzyinstytucjonalnej, wzmacniania partycypacji społecznej mieszkańców oraz wykorzystania potencjału lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, wolontariatu oraz działań samopomocowych.

8. Potencjalne źródła finansowania usług społecznych

Realizacja działań wynikających z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta Dębica wymaga zapewnienia stabilnych i zróżnicowanych źródeł finansowania usług społecznych. Rozwój lokalnego systemu wsparcia powinien opierać się zarówno na środkach własnych samorządu, jak i na możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych.

Do potencjalnych źródeł finansowania działań społecznych należą w szczególności:

- środki budżetu Miasta Dębica,
- środki budżetu państwa,
- środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+),
- Fundusze Europejskie dla Podkarpacia,
- programy realizowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- granty i programy dla organizacji pozarządowych,
- partnerstwa lokalne i międzysektorowe,
- środki pozyskiwane w ramach projektów krajowych i regionalnych.

Istotne znaczenie dla rozwoju usług społecznych może mieć również współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz sektorem prywatnym.
Wdrażanie nowych usług społecznych powinno uwzględniać możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych oraz tworzenia trwałych mechanizmów finansowania odpowiadających na potrzeby mieszkańców miasta Dębica.

Podsumowanie

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta Dębica została opracowana w celu rozpoznania najważniejszych potrzeb mieszkańców oraz identyfikacji wyzwań i potencjałów związanych z rozwojem usług społecznych na terenie miasta. Dokument stanowi podstawę do planowania i realizacji lokalnej polityki społecznej, w tym wdrażania usług społecznych odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców.

Przeprowadzona analiza danych zastanych, badań ankietowych, badań jakościowych oraz konsultacji społecznych pozwoliła na uzyskanie szerokiego obrazu sytuacji społecznej miasta. Wyniki diagnozy wskazują, że mieszkańcy Dębicy generalnie pozytywnie oceniają jakość życia w mieście, jednocześnie dostrzegając potrzebę dalszego rozwoju usług społecznych oraz poprawy ich dostępności.
Do najważniejszych wyzwań społecznych należą przede wszystkim:

- proces starzenia się społeczeństwa,
- rosnące potrzeby seniorów i osób niesamodzielnych,
- problemy zdrowia psychicznego,
- potrzeba wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży,
- trudności mieszkaniowe młodych rodzin,
- potrzeba zwiększania integracji społecznej i aktywności mieszkańców.

W diagnozie zwrócono uwagę na potrzebę rozwoju usług środowiskowych, opiekuńczych, psychologicznych i integracyjnych, a także działań wspierających

aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców. Istotnym kierunkiem działań jest również wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami społecznymi i mieszkańcami.

Przeprowadzone badania potwierdziły również istnienie potencjału społecznego mieszkańców Dębicy, przejawiającego się gotowością do angażowania się w działania lokalne, pomoc sąsiedzką oraz inicjatywy społeczne.
Wnioski wynikające z diagnozy stanowią podstawę do dalszego rozwoju lokalnego systemu usług społecznych oraz planowania działań odpowiadających na potrzeby różnych grup mieszkańców miasta Dębica.

Aktualizacja diagnozy

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta Dębica ma charakter dokumentu otwartego i powinna podlegać okresowej aktualizacji, uwzględniającej zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz uwarunkowania społeczne, demograficzne i ekonomiczne.

Rekomenduje się prowadzenie systematycznego monitoringu sytuacji społecznej miasta, w szczególności w zakresie:

- zmian demograficznych,
- sytuacji rodzin i dzieci,
- potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- problemów zdrowia psychicznego,
- poziomu aktywności społecznej mieszkańców,
- dostępności i jakości usług społecznych.

Aktualizacja diagnozy powinna uwzględniać:

- analizę danych statystycznych i instytucjonalnych,
- wyniki badań ankietowych,
- konsultacje społeczne,
- badania jakościowe,
- doświadczenia instytucji i organizacji realizujących usługi społeczne.

Rekomenduje się dokonywanie okresowego przeglądu i aktualizacji diagnozy nie rzadziej niż raz na kilka lat lub w przypadku wystąpienia istotnych zmian społecznych wpływających na sytuację mieszkańców miasta Dębica.
Stałe monitorowanie potrzeb społecznych oraz ewaluacja realizowanych działań pozwolą na skuteczniejsze dostosowywanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców oraz efektywne planowanie lokalnej polityki społecznej.

Spis wykresów

Wykres 1. Ocena jakości życia mieszkańców Miasta Dębica
Wykres Nr 2. Poziom znajomości instytucji świadczących usługi społeczne w Dębicy
Wykres 3. Znajomość instytucji świadczących usługi społeczne w Dębicy
Wykres 4. Ocena dostępności usług społecznych w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 5. Czynniki utrudniające korzystanie z usług społecznych według mieszkańców Dębicy
Wykres 6. Zmiany oczekiwane przez mieszkańców w celu poprawy dostępności usług społecznych
Wykres 7. Preferowane formy otrzymywania pomocy i wsparcia przez mieszkańców Dębicy
Wykres 8. Opinie mieszkańców na temat odpłatności za usługi społeczne
Wykres 9. Problemy rodzin z dziećmi dostrzegane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 10. Problemy dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 11. Formy wsparcia rodzin i dzieci oczekiwane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 12. Potrzeby w zakresie edukacji i rozwoju dzieci oraz młodzieży
Wykres 13. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
Wykres 14. Problemy społeczne seniorów dostrzegane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 15. Ocena dostępności usług dla seniorów w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 16. Formy wsparcia dla seniorów i osób niesamodzielnych oczekiwane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 17. Preferowane formy otrzymywania pomocy i wsparcia przez mieszkańców Dębicy
Wykres 18. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 19. Problemy osób z niepełnosprawnościami dostrzegane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 20. Ocena dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 21. Formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów oczekiwane przez mieszkańców Dębicy
Wykres 22. Bariery utrudniające korzystanie z usług społecznych przez osoby wymagające wsparcia
Wykres 23. Problemy zdrowia psychicznego i izolacji społecznej dostrzegane przez mieszkańców Dębicy.
Wykres 24. Ocena dostępności usług zdrowia psychicznego w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 25. Bariery utrudniające korzystanie z usług społecznych i wsparcia psychologicznego
Wykres 26. Oczekiwane formy wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i integracji społecznej
Wykres 27. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu w Dębicy
Wykres 28. Najbardziej potrzebne formy integracji lokalnej w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 29. Gotowość mieszkańców Dębicy do angażowania się w działania lokalne
Wykres 30. Potrzeby mieszkańców Dębicy w zakresie mieszkalnictwa i dostosowania mieszkań
Wykres 31. Potrzeby mieszkańców Dębicy w zakresie aktywizacji zawodowej i wsparcia na rynku pracy
Wykres 32. Oczekiwane działania w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w opinii mieszkańców Dębicy

Wykres 33. Potrzeby w zakresie integracji i wsparcia migrantów oraz uchodźców w opinii mieszkańców Dębicy
Wykres 34. Ocena dostępności miejsc spędzania czasu dla młodzieży w Dębicy
Wykres 35. Najbardziej oczekiwane formy aktywności i zajęć wśród młodzieży
Wykres 36. Bariery utrudniające młodzieży korzystanie z oferty miasta i zajęć dodatkowych
Wykres 37. Dostęp młodzieży do pomocy psychologicznej i wsparcia specjalistycznego
Wykres 38. Doświadczenia młodzieży związane z przemocą rówieśniczą i wykluczeniem społecznym
Wykres 39. Ocena wpływu młodzieży na sprawy miasta i życie lokalne
Wykres 40. Korzystanie młodzieży z oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta
Wykres 41. Gotowość młodzieży do angażowania się w działania społeczne i obywatelskie

Spis tabel

Tabela 1. Metody wykorzystane w procesie diagnozy społecznej
Tabela Nr 2. Analiza SWOT
Tabela Nr 3. Kierunki rozwoju usług społecznych